

Gheestelijcke liedekens

Joris Wybo

bron

Joris Wybo, *Gheestelijcke liedekens*. Jasper Troyen, Antwerpen 1582

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/wybo002ghee01_01/colofon.php

© 2012 dbnl

The logo for the Dutch Bibliography (dbnl) consists of the lowercase letters 'dbnl' in a blue, sans-serif font. The letter 'd' is stylized with a small hook at the top.

Gheestelijcke Liedekens, ghemaect (ende oock sommighe by een vergadert) tot stichtinghe aller Christ-gheloouighen.

[Waeckt ende bidt broeders al ghemeyn]

C Nae de Wijse. Ick woude ick ware een Wilde Swaen.

Waeckt ende bidt broeders al ghemeyn Mat. 24. 42. ende 25. 13. ende 26. 41.

rom. 13. 11.

Ephe. 5. 14.

Jacob. 5. 8.

Apo. 22. 20

Math. 24. 44.

Apo. 19. 7.

1. thes. 5. 2.

2. Pe. 3. 10

Apoca. 3. 3. ende 16. 15.

Rijst wt den slaep der sonden groot en cleyn

Den dach des Heeren naect

Laet varen de boosheyt en sonden onreyn

Eer u de doot ghenaeckt.

Wilt v bereyden tis meer dan tijt

De sone des menschen sal comen seer subijt

Als een Dief inder nacht

Den wert eylacen met allen gheen respijt

Dus sijt nv wel bedacht.

Bereyt uw Lampen met Olie saen

Om Christo uwen bruydegom te ghemoet te gaen Math. 5. 4.

1. Joa. 1. 7

1 Pet. 1. 19

Apoca. 15.

Als ghy reyne Maechden vroet

Hy sal uwe wonden met sijnen bloede dwaen

Want hy is alsoo goet.

Wy en weten noch vre noch eenich termijn Mäl.24. 36. ende 25. 13.

Mar. 13. 33

Luc. 19. 12

Wanneer de toecoemst des menschen soon sal zijn,

Hier om bidt ende waeckt

Hy sal v ontfanghen met blijden aenschijn

Want hy in liefden blaect. Math. 24. 46. ende 25. 21.

Wel salich is hy die waeckt ende bidt

rom 14. 10
 2. cor. 5. 10.
 Mat. 25. 3.
 Joan. 5. 39
 Roma. 2. 6
 Apoc. 2. 23. En het Oordeel des Heeren nemmermeer vergheet,
 Daer wy al moeten staen
 (Och lacen hoe weynich ouerdenctmen dit)
 Om loon nae werck t'ontfaen.
 Mat. 25. 6
 Joh. 5. 26.
 1. cor. 15. 32
 1. the. 4. 16 Te middernacht werter eenen roep ghehoort,
 Coempt doode en leuende ten Oordeele al voort,
 Een vreeselijck trompet
 O menschen die ligt in sonden versmoort
 Och weynich hier op let.
De Sone des menschen dan comen sal
 En Heerlijck verschijnen alop dit aertsche dal,
 Mat. 25 31 ende. 24. 30.
 1. tes. 4. 16
 2. thes. 1. 7.
 Ju. 14. 15.
 Apoc. 1. 7. Om te loonen goet en quaet
 Dan sullen de boose hebben haren val
 Alle leetschap wert te laet.
Een yeder neme des Heeren woorden waer
 Op dat hy ten ioncxsten daghe sonder vaer
 mat. 25. 34
 Luc. 22. 36
 1. Cor. 9. 25
 2. Tim. 2. 5
 1. Joan. 3. 2 Als een vroom Campioen
 Mach blijuen staende voor d'aenschijn claer
 Laet ons dit wel beuroen.
Neempt alle in dancke mijn cleyn vermaen
 T'welck ick wt liefden hebbe nv ghedaen
 Mat. 12 11
 Roma. 13. 14.
 ephe. 4 2 4
 Apo. 19. 18 Treckt aen het Bruyloft cleyt
 Oft anders het sal v grootelijck schaen
 Aen uwer Salicheyt.

*Godt den Heere
 Sy prijs en eere.*

[O Kercke Christi bloemeken puere.]

C Nae de wijze: O Rhetorijcke bloemeken puere.

O Kercke Christi bloemeken puere Cant. 2. 1.

Hoe liefelijck staet ghy nv en bloeyt

Ghy sijt veruult met die schriftuere Esai. 59 21

1. Tim. 3. 15

Als een fonteyne die oueruloeyt

Gheen schoonder in de wilde wouwe Can. 4. 11

Soomen mach mercken aen v doen

Ghy staet gelijk dat loof van een kerssouwe

Winter, Somer euen groen.

Ghy sijt ghelijck een Lelie verheuen Cant. 2. 2.

Onder de doornen lustelijck gheplant

Een Roose root welriekende beseuen

Seer liefelijck in des menschen handt

Al door dat werck des Heeren crachtich

Staet ghy lustich int saysoen

Ghy groeyt en bloeyt altoos euendrachtich

Winter Somer euen groen.

O Lieue Bruyt Christi ghepresen Cant. 4. 8

Apoc. 11. 9

Eph. 5. 25.

Apoca. 1. 5.

Jesa. 53. 7.

1. Pe. 1. 19. ende 2. 21.

Psal. 92. 7

Ephe. 5. 2.

1. Joan. 3 16

Ghewasschen in dat dierbaer bloet

Ws Bruydegoms Christi wtgelesen

Als een onnoosel schaepken goet

Al totter doot des Cruycen bloedich

Het welck de boose niet beuroen

Dy trouwende wt liefden gloedich

Winter, Somer euen groen.

GHy sijt leelijck in v natuere Can. 1. 8. 15 ende 2. 10. 13. ende. 4. 7.

Ephe. 5. 26

Apoca. 2. 7

Maer schoon in uwen Bruydegom

In Christo sijt ghy suyuer en puere

Die daer is des leuens boom

Cant. 1. 6. Verbrandt sijt ghy bruyn vander sonnen
 Nochtans sijt ghy cloeck ende coen
 V bloet van hitten is ghecomen
 Winter, Somer euen groen.

Ghy sijt de schoone witte Duyue Cant. 2. 14 ende 4. 9. ende 5. 2. 8.

Cant. 7. 7.

Ephe. 5. 25

Joan. 15. 12.

1. Joan. 3. 16

Van Christo Jesu seer bemint
 Die lieffelijcke Wijngaerts druyue
 Van uwen Bruydegomversint
 Sijn herte brandt in uwer liefde
 Laet v herte sonder vermoen
 In liefden branden als de gheriefde
 Winter, Somer euen groen.

GHy moet hier weenen ende treuren Joan. 16. 20

Apoc. 12. 2

En altoos wesen in barens noot
 Niet anders mach v hier ghebeuren

Cant. 2. 12

Psal. 4. 19

Rom. 8. 23

2. Cor. 5. 2. Ghy sijt een tortelduyfken minioot

Ghy moet hier claghen ende suchten

Dit is v liedt en v blaeyson

So langhe ghy woont in dese ghehuchten

Winter, Somer euen groen.

Maer namaels sult ghy triumpheren Rom. 8. 17

2. tim. 2. 12

Apoc. 1. 9. ende 3. 21. ende 20. 6. ende 21. 3. 4.

1. cor. 19. 12

1. Joan. 3. 2.

Met Christo inder eewicheyt
 Met d'lammeken sult ghy dan regneren
 In eeuwighe vreucht en heerlijkheyt
 Sijn claer aenschijn sult ghy aenschouwen
 En omhelsen sonder misdoen
 Waer door ghy sult vergeten alle rouwen
 Winter, Somer euen groen.

/Staet op ontwaect nv al ghemeyn]

C Naer die Wijse. Het voer een Ruyter iaghen.

STaet op ontwaect nv al ghemeyn
 Ghy die daer slaept in sonden onreyn Rom. 13. 11
 Eph. 5. 14.
 actor. 2. 28.
 Laet v van Godts woort leeren
 Tot Christum wilt v bekeeren.
In desen aenghenamen tijt Luc. 4. 19
 Math. 3. 2
 Rom. 13. 11
 2. Cor. 6. 2
 Wilt v bekeeren sonder respijt
 De dach is opgheresen
 Der salicheyt ghepresen.
Luystert en hoort na s'Heeren woort Oze. 4. 1.
 Psal. 19. 8.
 7. Pe. 1. 22
 2 Thes. 1. 8
 D'welck de Siele can gheuen confoort
 Wilt ghy die straffe ontulieden
 Diemen sal sien gheschieden.
Vliet wt Egypten en Babel rasch Jere. 51. 6.
 apoc. 18. 4.
 rom. 12. 13.
 Ephe. 6. 12
 En wilt aentrecken ts'Heeren harnasch
 Om vromelijck te strijden
 In dese boose tijden.
Anders sult ghy verloren gaen apoc. 18. 4
 Jere. 51. 6.
 Rom. 2. 6.
 2. Cor. 5. 10
 apoc. 2. 23.
 Joel. 2. 3.
 mat 24. 14 ende 25. 31.
 2. Thes. 1. 7
 apo. 14. 15 ende 20. 12
 mat. 10. 28. *ende* 24. 51.
 Luc. 13. 18
 En loon nae uwe wercken ontfaen
 Wort ghy deelachtich gheuonden
 In die Babiloonsche sonden.
Nv is den dach des Heeren naer
 O mensche hebt ghy noch gheenen vaer
 Het sweert wort bloedich beuonden
 Ouer die Babyloonsche sonden.
Vreset den Heere al ghemeyn
 Of v naeckt druck en groot gheweyn
 En knerselinghe der tanden
 Ghebonden met helsche banden. Rom. 12. 2
 1. Joa. 2. 15
 Gal. 6. 14.
 Rom. 8. 12
 Luc. 11. 28
Schout de werelt en cruycet vleesch
 En leuet nae der Schriftueren heesch
 Laet menschen leeringhen varen

Apoca. 1. 3. Godts woort wilt wel bewaren.

/WVy moghen nv wel weenen al]

C Nae die Wijse. Van Andries Kespe.

WVy moghen nv wel weenen al 1564. Den 22. December In dese boose tijden

En schreyen tot Godt met groot gheschal

In dit ellendich iammerdal

Wie soude hem nv verblijden.

WVy moghen wel voor onsen Godt

Suchten en weenen clachtich

Om dat sijn Goddelijck woort bespot

Ende veracht wort sijn ghebot

Vande boose werelt prachtich.

Math. 24. 14.

rom. 18. 18

Godts woort dat wort vercondicht claer

In allen landen crachtich

Het wort ghepredickt hier en daer

Int secreet en oock int openbaer

Voor de gantsche werelt machtich.

Esaie. 53. 1.

Joan. 12. 38

rom. 10. 16

Die werelt en gheloouet niet

Sy blijft verhardt in sonden

Daeromme so comen de plaghen siet

Groot ongheluck en swaer verdriet

En dat in corten stonden.

Amos 8. 11

mat. 21. 43

Apoca. 2. 5

Eze. 14. 13

De menschen gaen in boosheyt voort

Ist niet wel te beclaghen

Godt sal ons ontnemen sijn Goddelijc woort

En straffen soo daer toe behoort

Met menigherhende plaghen.

mat. 10. 15.

Luc. 10. 12

Het sal met Sodoma beter gaen

Dan die Godts woort verachten

Sy sullen een swaerder sententie ontfaen
 Alsmen voor d'oordeel Godts sal staen Mar. 6. 11
 Wilt dit doch wel betrachten.

Godts stemme laet ons hooren hier
 Dat wy niet namaels hooren Psal. 95. 7.
 Hebre. 3. 7 ende 4. 7.
 mat. 25. 41
 Luc. 13. 28
 Gaet ghy veruloeckte int eewich vier
 Daer weenen wert een groot ghetier
 Ick segt v van te voren.

[HOort toe ghy menschen int generael]

C Nae die Wijse. Hoort toe ghy Dochters gracieus.

HOort toe ghy menschen int generael Psal. 49. 1
 Esaie. 38.
 Mat. 25 32
 1. Pet. 2. 5.
 Mat. 3. 10.
 Luce. 3. 9.
 Luce. 13. 3
 Bereyt v huys, want ghy moet steruen
 Ghy sijt ghedaecht nv al te mael
 Schickt v by s'Heeren medeeruen
 De Bijle staet om te verderuen
 Alle boom, al is hy ionck en swanck
 Och wilt u bekeeren, eeuwich is so lanck.
Des Heeren voor de deure staet
 Och weest doch wacker die daer slapen math. 24. 41.
 Eph. 5. 14.
 rom. 13. 11.
 Luc. 12. 20
 mat. 10. 16
 acto. 20. 29
 Tis tijt dat ghy v boos leuen laet
 Want de doot coemt v haest betrapen
 Siet wel voor v o ghy onnoosel schapen
 Der Woluen tanden sijn scherp en stranck,
 Och wilt v bekeeren, eeuwich is so lanck.
Ghy Heeren en Vorsten neemt waer den tijt Esaie. 1. 10
 Jaco. 4. 8.
 Esaie. 51.
 Esaie. 55.
 2. Cor. 5. 10
 1. Pet. 1. 17
 Math. 3. 8.
 Reynicht v handen toeft niet langhe
 En weet dat ghy maer menschen sijt
 Siet toe eer v de doot beuanghe
 Ghy moet al comen tot Gods oordeel strange

Die geen persoon aensiet verstaet mijn sanck

Mich. 3.

Psalm. 94

mat. 10. 42 Och wilt v bekeeren eeuwich is so lanck.

*V*vaerom verghiet ghy d'onnoosel bloet

En ghy weet het zijn Godts creatueren

Ooc dat ghijt *den* Heere *Jesum Christum* doet

Och (wat meynt ghy) sal v ghebeuren

Esai. 5. *ende* 38.

Apo. 2. 16. Al Timmert ghy huysen met hooge mueren

Godt sal v wel vinden op v bedde cranck

Och wilt v bekeeren eeuwich is so lanck.

1. Tim. 3. 2

Esech. 33.

Apoc. 2. 13

Genes. 2.

Apoc. 6. 10

Jaco. 5. 4.

*B*isschoppen, Priesters, Sacerdoten al

t'Ghelt oock v siel wilt neerstich mercken

Weet ghy dat v de Heer besoecken sal

Ghy zijt doch maer Aerde als ander clercken

d'Onnoosel bloet roept wraec om zijn verstercken

Inde ooren des Heeren is comen t'geclanc

Och wilt v bekeeren eeuwich is soo lanck.

Psal. 94.

Apoc. 2. 12

Rom. 1. 30

Esai. 40. 5

Act. 4. 19.

Psal. 62. 13

*D*ie de ooghe maeckte die siet noch wel

Wat ghy al doet zijn wtuercoren

Accusateuren bedenckt v snel

t'Compt nv al by zijn stem' te hooren

Hier en ghelt Concilie noch Doctoren

Sy zijn al ghedaecht, in s'Heeren banck

Och wilt v bekeeren, eeuwich is soo lanck.

1. co. 11. 19

2. Tim. 3. 8

Joan. 7. 3. 8

Joan. 10. 16

O ghy Secten ende opinien hoort

Waerom blijft ghy dus vrent van sinnen

Ghelooft alleenlijck Godes woort

Dat wijst v recht ter koeyen binnen

Heb. 4. 12 Godt de Heer sal v al wel verwinnen

Sijn woort dat is een sweert seer blanck

Och wilt v bekeeren eeuwich is soo lanck.

Joan. 17. 3.

*K*ent uwen Salichmaker *Christum* soet

So hem al de beloften wijsen
 d'Woort is gheworden vleesch ende bloet Joan. 1. 14.
 Luca. 1. 3.
 Wt Maria, naer des Schrifts wtwijsen
 God en *mense* is Christus, steruen en *verrijsen* Roma. 1. 3
 1. Det. 4. 1
 Int vleesch geleden voor ons sondich stanc
 Och wilt v bekeeren eeuwich is soo lanck.
 Ghy weet wel dat de Kinderkens cleyn
 Sijn waerachtich Godts huysghenooten act. 2. 39.
 Genes. 17.
 Eph. 5. 26.
 1. Tim. 1. 7
 act. 10. 47
 2. cor. 13. 5.
 Joan. 3. 18
 Ghedoopt int bloet Jesu Christi reyn
 Wiltse doch van d'water niet verstooten
 Och lieuer bedenckt v tis tijt t'ontblooten
 Die niet geloouich is wort verdoempt *stranc*.
 Och wilt v bekeeren eeuwich is soo lanck.
 Ghy Poorters, Rentieren, ooc ghemeyne lien
 T is tijt dat ghy v gaet bereeden 1. Pet. 4. 3
 Luc. 12. 10
 2. cor. 5. 10
 Math. 23. 32.
 1. Cor. 15. 52.
 Ghy en sult den Heere Godt niet ontvlien
 d'Leuen sal hy v haest ontcleeden
 Waer meynt ghy t'ontulieden des doots bescheeden
 Seer haest sal comen der basuynen t'*geclanc*
 Och wilt v bekeeren, eeuwich is soo lanck.
 Oock ghy die Christenen sijt ghenaempt
 Siet toe oft ten sal v niet baten Ephe. 5. 5.
 Ephe. 5. 3. 11.
 Ist dat ghy wandelt anders dan t'*betaemt*
 Godts handt die sal v haest beuaeten
 Schouwet alle booshz, en wilt verlaten 1. Petr. 1.
 Gal. 5. 17.
 De wercken des vleeschs, volcht s'*Geests beuanc*
 Och wilt v bekeeren, eeuwich is soo lanck.
 Hier mede oorlof ghy allegaer
 Mijn waerschouwinge *nemt* doch int goede
 Ondersoeckt Schriftuere tis tijt en claer 2. pet. 1. 12
 Hebr. 3. 13
 Mat. 25. 9
 So moecht ghy beuonden zijn de vroede

1. Jere. 6.
 1. Reg. 18. O ghy diere ghecochte met Christi bloede
 Wanneer wilt ghy treden den rechten ganck
 Och wilt v bekeeren eeuwich is so lanck.

[Schout Babylon al ghemeyn]

C Nae die Wijse. Vanden slach van Greuelinghe.

Esa. 52. 11.
 Jere. 51. 6.
 Apo. 18. 4. ende 17. 1. 5. ende 18. 24. Schout Babylon al ghemeyn
 Oft ghy coemt in tempeest
 Het is een hoere onreyn
 Moordadich, onbeureest
 Sy stortet onnoosel bloet
 Eylacen aen allen sijden
 Apoca. 12. 3. 9.
 Gene. 3. 1.
 Apo. 17. 4 ende 18. 24.
 Apo. 19. 19 ende 12. 13. Dit doet die Drake verwoet
 Die slanghe van ouden tijden.
 Verciert met purpur root
 Den Beker inde hant
 Veruolghende ter doot
 Die goet sijn en vailliant
 Haer wreede Tyrannije
 Hoe langhe sal sy blijuen
 En haer Afgoderije
 Hoe langhe sal sy beclijuen.
 2. Tim. 2. 3
 Heb. 12. 12
 Apoc. 2. 10
 Math. 10. 38.
 Strijdt vroom aen elcken cant
 En laet v niet verleen
 En vreest noch sweert noch brandt
 Van Godts woort wilt niet scheen
 Wel op ghy cloecke knechten
 Ghy vrome Martelaren
 Laet ons nv vromelijck vechten
 Hebr. 12. 2
 Apoc. 12. 7 Al teghen de boose Scharen.
 Christus ons Capiteyn

Is vore inden strijdt
 Wy volghen hem groot en cleyn *ende* 17. 14. ende 19. 11
 1. Pe. 2. 21
 Josa. 6. 4.
 Onder de Baniere wijdt
 Slaet op Trompet des Heeren
 Ghy vrome Predicanten
 Al teghen de wilde Beyren
 Als Godt rechte ghesanten.
O Prince liefse Godt Ps. 51. 14.
 Luca. 24. 49.
 1. Cori. 4. 9. 13.
 Mt. 24. 9
 2. Cori. 6. 14.
 Jer. 51. 6.
 2. Cori. 6. 17.
 Apo. 18. 4
 Versterckt ons inden gheest
 Wy zijn des werelts spot
 Genijt van minst en meest
 Met Babylon wy lieden
 En hebben gheen alliantie
 Laet ons wt Babylon vlieden
 Sy houden gheen ordonnantie.

[Wy lesen in Esdras vanden wijn]

C Nae de wijse. Ghy die niet meer int vleesch en zijt.

Wy lesen in Edras vanden wijn 3. Esdre. 3. 10. ende 4 15.
 En vanden Coninck fijn
 Maer dat de Vrouwen vromer zijn
 En excellentere beseuen
 Sy verblijden den mensche door haren soeten schijn 3. Esdr. 4. 19.
 Pro. 15. 30
 En brenghen wt ghepijn
 Verstaet de woorden mijn
 De Vrouwe is bouen al verheuen
 Een wijse Vrouwe goet
 Verheucht sin ende moet
 Haer woorden diuijne
 Sijn den Man een medcijne.
Wie soude niet prijsen der vrouwen aert Ec. 26. 21.

Die als de dagheraert
Haer smorghens lieuelijck verbaert
En doet het huys gheheel verlichten

Gen. 2 18.

Eccl. 4. 9.

1. cor. 11. 9

1. Ti. 2. 12.

Eccl. 26. 3. De Vrouwe al met den Man vergaert

Int houwelijck ghepaert

Is zijn hulpe en zijn weluaert

Al moet de Vrouwe somtijts swichten

Den Man haer wederpaer

Een goede Vrouwe eerbaer

Pr. 19. 14. Wort van Godt ghegheuen

Die in zijn vreese leuen.

Gen. 1. 27. ende 2. 7.

1. Cor. 11. 8

1. Ti. 1. 13.

Inden beghinne schiep Godt den Man voorwaer

Al vander Aerden swaer

En de Vrouwe schiep hy daer naer

Al van des Mannes beenen

Gen. 2. 22.

Eph. 5. 31.

Mat. 19. 5.

1. cor. 7. 13.

Eph. 5. 28.

Coll. 3. 19.

1. Pet. 3. 7

Pro. 5. 21.

Eph. 5. 33.

3. Es. 3. 12. ende 4. 15.

Pro. 18. 21

Ec. 26. 19. ende 25. 11

Gen. 2. 14

Pro. 5. 19.

Mal. 2. 14

Eccl. 25. 2.

Mat. 19. 5

1. cor. 7. 10.

Eph. 5. 25. 28. Gheschapien is sy al vande Ribben clae

En vanden vleesche: maer

Om dat de Man by haer

Sou bliuen en haer niet vercleenen

Beminnen als zijn lijf

Sonder eenich ghekijf

In liefden puere

Als zijn eyghen natuere.

Bouen al de Vrouwe wy prijsen dan

Wel salich is de Man

Die een goede Vrouwe krijghen can

Al in de vreese des Heeren

t' Houwelijck is een lieuelijck ghespan

En scheydter dan niet van

Maer houdter v vromelijck an

Oft ghy compt int verseeren

Bemint v Vrouwen reyn Coll. 3. 19.
 Gen. 2. 23.
 Eph. 5. 25.
 Mal. 2. 15.
 Pro. 31. 28. 30.
 Eccl. 7. 21. ende 26. 20.
 Pro. 31. 10
 3. Es. 4. 19
 Pro. 11. 16 ende 12. 4.
 1. Cor. 11. 7
 Eccl. 7. 21.
 Pro. 5. 20.
 Eccl. 9. 4.
 3. Es. 4. 17
 Eccl. 4. 10.
 Ghy Mannen al ghemeyn
 V vleesch ende ghebeente
 Als Christus doet zijn ghemeente.
O Prince veracht niet een Vrouwe wijs
 Maer gheeft haer lof en prijs
 In eerbaerheden iolijs
 Want sy gaet bouen den fijnen Goude
 De gratie haerder eerbaerheyt propijs
 Als een bloeyende rijs
 Naer der Schriftueren aduijs
 Sy is ghelijck een t' Shemels dauwe
 Sy is een gulden crans
 De glorie des Mans
 Wilt by haer blijuen
 Sonder haer mocht ghy niet beclijuen.

[Verpt alle druck besijden]

C Nae de wijse laet ons den Lants-man louen.

Verpt alle druck besijden
 Laet ons nv vrolijck zijn
 Laet ons nv ten tijden
 Verheughen op dit termijn
 Waerom soudon wy trueren
 En blijuen in droefheyt
 Want Godts ghenade sal dueren Ps. 107. 1. ende 118. 1
 Psal. 136. 1
 En sijn barmherticheyt
 Tot inder eewicheyt.
Wy waren alle verloren Rom. 5. 12
 1. cor. 15. 22
 Joan. 3. 5.
 Door Adams sonden groot
 Maer wy zijn herboren

Rom. 6. 3.

1. Pet. 1. 3.

Esa. 53. 11.

1. Pe. 2. 24. Door Christi wonden root

Ons sonden heeft hy ghedraghen

Op zijnen hals gheleyt

Om ons was hy gheslaghen

Want zijn barmherticheyt

Duert inder ewicheyt.

Al met de vreese des Heeren

Moeten wy vrolijck zijn

Dat wy niet int verseeren

Noch comen in t'Helsche pijn

Eph. 5. 18.

Phili. 3. 1. Wy moeten in Godt verblijden

Alleen ons salicheyt

Al wil ons druck bestrijden

Want zijn barmherticheyt

Duert inder ewicheyt.

Jesa. 5. 11.

Am. 8. 10.

Eph. 5. 18.

Gall. 5. 21.

Ro. 13. 13.

1. Cor. 6. 9

1. Tess. 5. 6

1. Pet. 4. 3

Luc. 21. 34

Maer alle boose feesten

De Heere verboden heeft

Daermen als wilde beesten

Buyten zijn vreese leeft

Door dronckenschap hantieren

En ongherechticheyt

Laet varen sulcke manieren

Want Godts barmherticheyt

Duert inder ewicheyt.

[DEn coelen Mey is nv in zijn saysoen]

C Nae de wijze Hertekens minioot te samen verblijt.

DEn coelen Mey is nv in zijn saysoen

Lieuelijck en groen

Ende vol reucken soet

Waer door de mensche wert moedich ende coen

Om deucht te doen
 Bhecrijcht nv gheest en moet
 Een mensche goet
 Die wijs en vroet
 In Godts vreese is opgheuoet Ps. 111. 10
 Prou. 1. 7.
 Dat lustich gheclanck
 Der Voghelen sanck
 Wert nv ghehoort in blijden toone
 Met soete gheluyt singhen sy eenen stranc Psal. 104.
 Gode sy danck
 Idoone, voor zijn weldaet schoone.
 Broeders minioot te samen nv verblijt
 In desen tijt
 Lustich en playsant
 Waer in dat bloeyt den Mey tot ons profijt
 Dies nv met iolijt
 Verheucht aen elcken cant
 In Christo triumphant
 Het liefste pant Esaia. 9. 6.
 Joan. 3. 16
 Rom. 8. 32
 1. Joan. 4. 19.
 Van den hoochsten Godt ghesant
 Hy is onsen Mey
 Lustich ende vey
 Noyt Mey so vruchtbaer was beuonden
 Al onse schulden hy op den Cruyce ley Esai. 53. 4.
 1. pet. 2. 24
 Esai. 53. 5.
 Met groot gheschrey
 Sijn wy ontbonden, door sijne wonden.
 Wy zijn ontbonden van onse banden swaer Luc. 1. 68.
 Mat. 1. 21
 Roma. 8. 1
 Esai. 61. 1.
 Luc. 4. 19
 apoca. 1. 5.
 En verlost voorwaer
 Van sonde, helle, doot
 Wy hebben door Christum een aengename iaer
 Vercreghen claer

Heb. 6. 14
 1. pet. 1. 19
 1. Joan. 17
 Acto. 20 28 Die ons wt liefden bloet
 Van sonden groot
 In sijn bloet root
 Ghewasschen heeft minioot
 Joan. 1. 28
 Esai. 53.
 1. Pet. 2.
 Heb. 4. 15. ende 7. 27.
 Ephe. 5. 2.
 Phili. 2. 8. Hy is dat Lam
 Dat de sonden opnam
 Om in sijnen lijue te draghen
 Als hooghe Priester hy op den cruyce clam
 Om den Vader gram
 Door zijne slaghen, te behaghen.
 Esai. 53. 4
 Mat. 3. 17
 Rom. 5. 9.
 Col. 1. 10.
 2. cor. 5. 19.
 Gal. 3. 13.
 Godts gramschap swaer is nv gheheel vergaen
 Te niet ghedaen
 Door zijns Soons dierbaer bloet
 De vloec des Wets *ons* nv *niet* meer can schaen
 Sijt ghy belaeen
 Tot hem loopt metter spoet
 mat. 11. 28. Doort ghelooue en boet
 Die ons behoet
 Oze. 13. 14
 2. cor. 15 54
 Col. 1. 15.
 Rom. 8. 1.
 2. Ti. 1. 10.
 Col. 2. 14.
 Acto. 2. 24
 Psal. 110. 1
 Joan. 16. 33.
 Heb. 12. 2.
 roma. 5. 1.
 Esai. 9. 11.
 Eph. 2. 14
 Col. 1. 20.
 Phil. 4. 7.
 Gal. 5. 13. Al van den helschen gloet
 Doot, Helle, vyant
 Ligt nv in tsant
 Onder den voet Christi vertreden
 Hy heeft sijn cracht door sijn rechter hant
 Bethoont vailliant
 Hy heeft ghestreden, wy sijn in vreden.
 Wy sijn in vrede te weten nae den gheest
 Die smaecken den keest

Vaten die woorden mijn
Maer hier dwalen die Libertijnen meest
Die als een beest
Verstaen die Schrift deuijn

Ende als een Swijn
 Door eenen schijn
 Die omme wroetende sijn Rom. 12. 2
 1. Joan. 2. 15 ende 4. 18. 19
 Luc. 1. 74.
 Rom. 8. 12
 Gal. 5. 16.
 1. pet. 2. 24
 Rom. 6. 12
 De werelt quaet
 Des Duyuels raet
 Moeten wy gantsch, en gaer verlaten
 En door den gheest bethoonen met der daet
 Dat wy vroech en laet
 De sonden haten tot onser baten.

[/Verblijt nv in dit nieuwe Jaer]

C Naer die Wijse: Een Vaste Borcht is onse Godt.

/Verblijt nv in dit nieuwe Jaer Phil. 4. 4
 Ghy Christen al te samen
 Verheucht v in Gode allegaer Esai. 9. 6.
 Luce. 2. 11.
 Math. 2. 1
 Gal. 4. 4.
 Esai. 7. 14.
 Mat. 1. 13.
 En ieuchet met betamen
 Want een kint ghewis
 Ons gheboren is
 In den bestemden tijt ydoone
 Van eener Maghet schoone.
 Dat kint is Jesus Christus ghenaemt Mat. 1. 16
 Lu. 1. 31 32
 Esai. 42. 1.
 Van Maria gheboren
 De Sone Gods hooghe befaemt
 Van sijnen Vader vercoren Luce 1. 32.
 Acto. 2. 30.
 Die op des Coninckx throon
 Ghelijck Davids Soon
 Ouer thuys Jacobs sal regeren
 En altijts domineren.
 Gheen eynde sijn rijke nemen sal Esai. 9. 6.
 Luce 1. 33.
 Wel claelijck staet beschreuen
 Loeft sijnen naem met groot gheschal

Phil. 2. 10 Want voor dien moet al beuen
 Dat in den Hemel leeft
 En op Aerden sweeft
 Jae oock onder de Aerde mede
 Tot onser salichede.

Rom. 5. 6.

Epde. 5. 2.

Hebr. 9. 12 ende 10. 12

1. Pet. 1. 21 ende 3. 18.

1. Joan. 1. 7.

Voor ons is hy ghestoruen de doot
 Sijn dierbaer bloet ghepresen
 Heeft hy vergoten wt liefden groot
 Om dat wy souden wesen
 Van sonden beurijt
 En ghesproken quijt
 By sijnen Hemelschen Vader
 Als sijn broeders te gader.

Act. 4. 12.

Joan. 14. 6

Esaia. 9. 6.

Joan. 3. 16

1. Joa. 4. 9

Rom. 8. 32

Hy is alleyn onse salicheyt
 Den wech, waerheyt, en leuen
 Ons van den Vader in eewicheyt
 Gheschoncken ende ghegheuen
 Laet ons dan vrolijck zijn
 En verheughen fijn
 In Christo Jesu onsen Heere
 Gheboren een Kint teere.

[GHy Christen broeders alle scheidt eenen goeden moet]

C Een nieu Liedeken, op de wijze Jesabels Priesters zijn opghestaen.

Luc. 6. 23.

apoc. 18. 2.

Joa. 15. 18.

heb. 10. 37

Jacob. 4. 8 GHy Christen broeders alle scheidt eenen goeden moet
 Babylon is geuallen daerom tiert haer gebroet
 Daerom wil sy ons verbranden
 Ten sal niet lange dueren ghy staet in Gods behoet
 Dus reynicht uwe handen

Tot Babels schanden.

Babel heeft vernomen dat ghy nv van haer scheyt 2. cor. 6. 17
apoc. 12. 13

Daerom schiet sy stroomen v te brengen in leyt

Maer haren tijt is cort beschreuen 1. Tess. 5. 3.

Eph. 6. 10

apoca. 9. 20

Waeckt op ghy wtuercoren dat sy v niet verleyt

Strijt vromelijck int dal beneuen

Want sy sal sneuen.

Al hoort ghy van haer rasen sijt ghy daer in verblijt Esai. 8. 4.

1. pet. 3. 14.

Mat. 23. 31

Rom. 8. 29

Acto. 5. 42

Luc. 6. 23.

t'Sijn al maer vijse vassen, voor eenen cleynen tijt

Sy moet haers Vaders maet volbrenghe

Sijt ghy daer toe vercoren om Christus name lijt

Van blijtschap wilt huppelen en springhen

En Lofsangh' singhen.

Ghy hadt v moghen schricken, als ghy waert s'Duyuels Knecht Rom. 6. 22

Ephe. 2. 1. ende 6. 11.

Col. 2. 14.

mat. 10. 16

Ende laecht in zijne stricken gheuangen en ghehecht

Dan stont v toe dat Helsche verdoemen

Maer nv sijt ghy met Christo te Velde int gheuecht

Die s'Duyuels macht heeft benomen

Wat wilt ghy schromen.

Laet die verdoruen herten vreesen het lijden want 1. cor. 11. 9.

Gall. 5. 20.

2. Cor. 4. 2

Sy sijn met als suspecten niet in Godts woort gheplant

Godts woort sy neuswijs verdraeyen

Joan.7. 38
rom. 1. 3. ende 9. 4. Maer wy belijden Christum na des schrifts verstandt
Twee natueren deur t' Goddelijc onschaeven
Om voor ons te paeyen.

Luc. 18. 11

1. Joan. 1. 8.

1. cor. 7. 14.

Acto. 2. 39.

Apoc. 1. 5.

Eph. 5. 23.

Sy hebben hen verheuen en doopweerdich gheacht
Hoe wel si sondaers leuen al ind' sonden cracht
Maer kinderkens heylich noch cleyne
Achten si sulcx niet weerdich bedenct wat een gheslacht
Die ghesuyuert sijn alleyn
Int bloet Christi reyne.

2. Pet. 3. 21

Gen. 17. 7.

Eph. 5. 25.

math. 1. 21

math. 18. 3. ende 19. 14.

En t'doopsel is ghecomen als een ghetuyghe claer
Datse sijn aenghenomen in Gods gemeynte eerbaer
Want buyten Gods kerck is niet ghegheuen
Enighe salich te sijn hier naer
Maer de kinders sijn de beste beschreuen
Tot het ewich leuen.

Rom. 13. 3.

Esa. 49. 23

1. Pet. 1. 13

2. Pe. 2. 10

1. Tim. 2. 2

Galat. 5. 6.

Oock moghen sy wel vreesen de ouerheyt die daer
Beschermt Weduwen en Weesen Godts dienersse eenpaer
Die sy in d'onsalicheyt beschrijuen
Om dat sy corrigeren de Godlose schaer
En beschermen die Godsalicheyt aenclijuen
Tsy Mannen oft Wijuen.

Heb. 12. 2.

Joan. 13. 34

1. Joan. 3. 16

Ons Capiteyn verheuen Christus ons Princhier
Sijn velteeken wil geuen te kennen sine knechten hier
Met liefde moeten si sijn behangen

Teghen die Balamiten die malcanderen eten schier 1. Reg. 18.

1. cor. 6. 11.

2. Tim. 3. 5

Met giericheyt en boosheyt beuanghen

Schout sulck verstranghen.

Och const ghy ons gronderen ghy Christen broeders fijn luc. 19. 42.

4. Esdr. 8.

Esa. 64. 4

1. Cor. 2. 9.

Esai. 8. 4.

Het eewich triumpheren daer de volherders sijn

Noyt herte heuet connen vaten

Noyt oore gehoort, noyt mont en const belijen

En vreest geen Keysers placcaten mat. 15. 14

Want sy ons niet en baten.

Een hayr sal niet vallen mat. 10. 30.

Joan. 15. 18.

rom. 8. 24.

Van thoofft der Christenen goet

Vreest veel voor allen want Christus ons behoedt

Niet meer sal comen tot lijden 1. Pet. 3. 17

Esai. 52. 12

Deu. 32. 35

Dan de Heer heeft versien dus sijt al wel ghemoet

Sijn handt can v wel beurijden

En die quaey castijden.

Sijt voorsichtich als tserpent, simpel als duyuen bloot. math. 10. 6

Op dat v consciencie niet en wroeghe inder noot 1. Pet. 3. 7.

2. tim. 3. 12

Apoc. 6. 11

Psal. 75. 9

Jeremi. 25

Eph. 6. 11.

Heb. 12. 18

Maer denct de Heere wilt so maken

Dat ick tghetal veruulle sijn wtuercoren minioot

Dat sal de Godloose wel smaken

Inden dach der wraken.

Oorlof Christi soudaten blijft bi v Capiteyn

Ghy en blijft gheen Bastaerden, maer kinders in s'Hemels pleyn

Daer sullen wy doen eewich iubileren

Rom. 12. 1
 Apoc. 6. 11 ende 3. 12. V lichaem begheeft tot Christi dienst alleyn
 Inden Hemel wy malcander attenderen
 Die perseuereren.

/GHy menschen al, hier in dit Aertsche dal]

C Op de wijze belijdt altijd den Heere met iolijt.

Joel. 2.
 Psalm 103
 Psalm 113.
 Mat. 24. 3 ende 25. 15 GHy menschen al, hier in dit Aertsche dal
 Wilt nv groot ende smal, den Heere onsen Godt altijd louen
 Want hy v sal, besoecken met gheschal
 Sijn Heyrcrachten ghetal, sal comen van hier bouen
 Rom. 8. 7.
 Marc. 9. 46. Maeckt v bereet, wt liefden heet, sijn toorne breet,
 Sal comen
 Math. 25. Soo wie hy vint, vleeschelijck ghesint, een werelts kint,
 Die sal hy eeuwelijck verdoemen.
 Ghy sijt ghedaecht, voor Godt die v aenclaecht Lu. 14. 17
 mat. 25. 45
 Lu. 19. 42
 Eccl. 1. 36.
 heb.. 10. 37
 1. Pet. 4. 3
 mat. 23. 32.
 Luc. 6. 23.
 Wort v wel ghewaecht, wat Godt aen v sal vraghen
 Waert dat ghy saecht, hoe sy worden gheplaecht
 Die zijn vreesse veriaecht, heeft binnen sijnen daghen
 Eenen cleynen tijt, en hy compt subijt, sonder respijt,
 Te rechten
 Waer wilt ghy vlien, ghy aerme lien,

dit moet gheschien

Verblijt v Godtwuercoren s knechten Psalm 90.

Mat. 15.. 9

Jaco. 2. 2.

Luc. 16. 19

Psalm 49 ende 53. 3.

Ghy menschen teer, ghy betrouwet v meer

Op menschen leer, dan op Godes gheboden

Gout Siluer eer, en met costelijcke cleer

So triumpheert ghy seer, nochtans ten helpt in gheenen noode

Meynt ghy dat Godt, niet siet sulck spot, binnen swerelts cot, Psal. 110. 1

Beneden,

Want hy seer wel, d'ooghe maect snel, al v opstel Psal. 94. 9

Sal hy doch onder sijnen voeten treden.

Spijs en dranc, gebruyct ghy inde swanck 1. Pet. 4. 3

Esai. 5. 11.

Jaco. 2. 14

mat. 15. 43

Esai. 58. 4

Quellet v lichaem cranck, met ouerdadigheden

Schamel lieden ganck, die in armoets bedwanck

In des droefheydts beuanck, ligghen met groot allendigheden

Met breectse nau broot, de rijcke men noot, tot maeltijden groot Lu. 14. 12

Te brassen

Is dat verwacht, des Heeren cracht, die onbedacht Luc. 12. 36

1. Tess. 5. 2.

Sal comen sonder ons te passen

Afgoderije, ghebruyctmen nv ten tije Rom. 1. 23

Ezech. 16.

psal. 50. 21.

Jere. 13. 11.

Ozeas 4.

Al wech met herten blije, als of Godt sulckx wilde lijden

Met wetenschap die, Gods woort lesen ende sien,

Hoe sy de fantasie, nae loopen noch aen al-

len sijden

Luc. 17. 26

Gene 6. 5.

2. Pet. 3. 6. Gheblancket, geringt', men danst en springt vrolijck men singt

Met vreuchden

Ten tijden Noach, *men* sulcx ooc plach, maer s'Heeren dach

Die quam verderuen alle ieuchden.

O mensch meynt ghy, dat Godts handt vercortet sy Esa. 50. 2.

Galat. 5.

1. Pet. 5. 8.

Esai. 5. 14.

Jere. 17. 5.

1. tim. 6. 10

mat. 16. 26

Sijt ghy van straffen vry, hoe meynt ghy dit te maken.

Vwe party, als een Leeu omloopt hy dy

Soeckt v te verslinden bly, te brenghen in sijn kaken

Waepent ghy v niet bet, dan met svleeschs opset, ghy wort int net

Gheuanghen,

Wie isser dan, die v verlossen can, tsy Wif oft Man,

Roma. 6. Soudije nae uwen strijdt sult ghy ontfanghen

*M*ensche bekennt, blijft ghy noch euen blent, Lu. 19. 42

Apo. 19. 20

math. 23. 33

1. tim. 3. 14

Acto. 1. 58.

Hebr. 12. 1.

Vreest ghy noch gheen torment, al van de Helsche pijn,

Want God v sent, waerschouwers excellent,

Die v Leeren t'fondament, der Salicheydt diuijne,

Sy verghieten haer bloet, om verseghelen vroet, de Leeringhe goet,

mat. 10. 32. Tuwen dienste,

Als Herders fijn, Christi naem belijen, den Wolf bestrijen, Joan. 10. 11
Soo daer staet Johannis in het thienste.

Dit Liedt eerbaer, schenck ick v allegaer, mat. 16. 25

Joan. 5. 34.

Luce 13. 5.

Die Christum den Heere naer, wt gantscher herten volghen,

Vallet v swaer, ondersoect schriftuere claer,

Die sal v openbaer, Leeren hoe Godt nv is verbolghen, math. 3. 10

Deut. 4. 3.

Esai. 31. 6.

De Bijle staet, aen den Boom quaet, om desolaet,

Te ruineren,

Betert v of, ghy Adams stof, dits mijn Oorlof, 2. cor. 5. 10.

Voor den rechterstoel moetmen compareren.

/Ick neme Adieu aen mijne Schaepkens al

C Nae die Wijse. O Godt wy dancken: Of met mijn stemme tot den Heere.

Ick neme Adieu aen mijne Schaepkens al

Eylacen ick moet v laten

Adieu mijn alderliefste ghetal

Die ick nemmermeer can haten

Adieu Broeders en Susters ghemeyn

Adieu lidtmaten Christi reyn

Mijn woorden wilt doch wel vaten.

Oorlof Bruyt Christi, Adieu Lelie soet Cant. 4. 8

Joan. 3. 29

Apoc. 21. 2 ende 22. 17

Canti. 2. 1.

Adieu wy moeten scheyden

Oorlof o Lieffelijcke Ghemeynte goet

Den tijdt moeten wy verbeyden

Tot dat ons Godt by een versaemt
 Adieu groen Kercke hooch befaemt
 Godt sal v noch eens verbreyden.

Oorlof mijn kinders alderliefstste bloet
 Het scheidyden is bitter om smaecken
 Ghy sijt mijn hert en siel sijt dies wel vroet
 In liefden mijn herte sal blaecken
 Tot v en nemmermeer ick sal
 V vergheten int aertsche dal
 Altoos sal ick naer u haecken.

Rijst op o Heere alderliefstste GodtPsal. 17. 13 ende 44. 24 ende 68. 2.
 Hoe langhe sult ghy slapen
 V lieue volck wert iammerlijck bespot
 Van Monicken ende Papen
 En andere Godloose meer
 Mala. 3. 2. Die verdrucken v schaepkens teer
 Dorstich naer haer bloet sy haecken.

Ick roepe tot v in desen grooten nootPsal. 17. 1. ende 18. 4.

Psal. 118. 5

En bidde v voor alle mijn schapen
 Die vanden Goddeloosen lijden aenstoot
 Na welcke sy hongherich gapen
 Verlost ons Heer tis meer dan tijt

Sabac. 1. 8

5. Phil. 3. 3

Psal. 35. 1. 2

Ex. 14. 25 ende 15. 62

Psal. 35. 1.

Psal. 46. 1 ende 118. 6

Hebr. 13. 6

mat. 16. 19

Apoca. 1. 6

Ps. 142. 9. Van der Woluen tanden ons beurijt
 Grijpt selue inde hant de wapen.

Strijt voor ons Heer betoont uwe cracht
 Ghy sijt ons hulper alleyne
 Dijn is dat Conincrijcke en alle macht
 Eylacen ons hulpe is cleyne
 Wy sijn ellendich in onsen staet
 Ons lijden niemant gade slaet
 Onder de menschen ghemeyne.

[Ick sprack in mijne cranckheyt swaer]

**C Den Lof: sanck Ezechielis.
Nae de wijse. Wt dieper noot.**

*Ick sprack in mijne cranckheyt swaer Esai. 38. 10
Int midden van mijn daghen
Doen ick was neghenendertich Jaer
Begonst ick aldus te claghen
Tot des graefs poorten moet ick gaen
De doot die heeft my ommeuaen
Mijn leuen is ten eynde.*

*Van douerblijfsel der Jaren mijn
Ben ick berooft seer clachtich
Daerom sprack ick op dat termijn
Ick sal den Heer almachtich
Niet sien noch eenich mensche meer
In dit cortwijlich leuen teer
Met die inwoonders der Aerden.*

*Ick moet verhuysen metter spoet
Mijnen tijt is nv ghecomen
Een ander woonste ick nemen moet
Mijn leuen wert wech ghenomen
Ghelijck een Herders hutte slicht
Seer haestelijck wert opghelicht
En van zijn plaetse verandert.*

*Als een Weuer den draet afsnijt
Mijn leuen wert afghesneden
Doen ick verhooght wert met iolijt
Ben ick ghestooten beneden
Mijn Jaren nemen nv een endt
Die opwiesen seer excellent
In eenen dach sal ick steruen.*

Deu. 23 67 *Ick rekende op den auonstont*
 Ende daer nae op den morghen
 Mijn herte blijft altijd doorwont
 Met vreesen ende met sorghen
 Als eenen Leeuw moedich en fel
 Heeft Godt al mijne beenders snel
 Ghebroke en vermorselt.

Als een Craen en Swaluwe cleyn
 Riep ick en schreeude gheduerich
 Als een Duyue maect ick gheweyn
 Mijn stemme was altoos treurich
 Ick suchte ick peep nae der voghelen sanck
 Die hier maken treurich gheclanck
 Van grooter pijn en smerte.

Ick hief mijn ooghen ten hemel waert
 Die nu begonsten te breken
 Het herte was my so beswaert
 Dat ick niet cost wtghespreken
 Ick leet ghewelt en pijn groot
 Ick riep tot Godt in mijnen noot
 O Heer wilt my verquicken.

Wat wil ick spreken oft claghen noch
 Godt heeft sijn woort macht ghegheuen
 Dat hy sprack is volcomen doch
 Der haluen maer ick beuen
 En treuren al mijn leuen lanck
 Seer swack en traech wert mijnen ganck
 Door droefheynt mijnder sielen.

Ick ben verlost Heer van de doot
 En wederomme verresen
 Dijn weldaet en ghenade bloot
 Sal ouer al vruchtbaer wesen

Nae alle eeuwen werden cont
 Dat ick leue fraey en ghesont
 Dijn name sal sijn ghepresen.

Doen ick in goede vrede was
 En verlost van mijn vyanden
 Viel ick in sieckten op dat pas
 En in des doots bitter banden]
 Mijn siel o Heer hebt ghy beurijt
 Door v ghenade groot en wijt
 Van die doot die my beuoude.

Want ghy alle mijn sonden quaet
 Gheworpen hebt achter rugghe
 En hebt vergheuen mijn misdaet
 Waer door ick ben soo vlugghe
 Gheen dinck ter werelt my nv deert
 De schult en misdaet is gheweert
 De wortel mijner siecken.

Die doot sijn en begrauen hier psal. 115 17
 Sullen dy niet belijden
 Noch dijnen name prijsen fier
 Ghelijck sy doen met verblijden
 En lieuelijcke woorden fijn
 Die int leuen ghebleuen sijn
 Als ick oock doe nu ten tijden.

Die in die grauen ligghen siet
 Dijn waerheyt niet verwachten
 Op dijn beloften hopen niet
 Die ghy volbrengt met machten
 De Vader sijne kinderen al
 Dijn waerheyt bekent maken sal
 Van gheslachte, tot gheslachte.

De Heere heeft my by ghestaen
 En verlost als den vaillianden
 Doen ick met pijnen was belae
 Ende gheen hulpe voor handen
 Int huys des Heeren sullen wy
 Ons Lof:sanghen met herten bly
 Singhen soo langhe wy leuen.

[NV wil ick dichten een Christelijc Liedt]

C Nae de wijse den lustelijcken Mey.

NV wil ick dichten een Christelijc Liedt
 Van desen nieuwen Jaere
 Na mijn vermoghen met aller vliet
 Voor mijn broeders allegaere
 Hoe wel dat mijne sieckte quaet
 Sulckx niet wel toe en laet
 En mijne swacke leden
 Die allesins werden bestreden.

De Christelijcke liefde verwinnet all. cor. 13. 7.

Rom 8. 37

Phi. 4. 15.

Al laeghmen inde doot versoncken
 O Christen broeders seer lief ghetal
 Dit wort v van my gheschoncken
 V profijt hier mede doet
 Wort verandert in v ghemoet
 Legt af het oude leuen
 Doet aen Christum verheuen.

Treckt wt den ouden Adam onreynRom. 12. 2 ende 13. 12.

Eph. 4. 22

Coll. 3. 10.

Rom. 6. 4

Hebr. 12. 1

1. Pet. 2. 1.

Met alle sijne boose wercken
 Treckt aen den nieuwen mensche groot en cleyn
 Soo datmen sulcx can mercken

Aen v leuen minioot

En aen die vruchten bloot ende 4. 2. 3

1 Joan. 2. 15

Jac. 2. 14.

Mat. 5. 16

1 Pet. 2. 12

Math. 3. 8 ende 7. 17.

rom. 13. 11.

2. cor. 6. 12.

Ephe. 5. 8.

Collo. 3. 1.

Tess. 5. 5.

Titum. 2. 11.

1. pet. 1. 14.

rom. 15. 11.

Eph. 5. 14.

Die wt den Ghelooue rijzen

En claerlijck dat bewijsen.

Bewijst dat ghy nv wederboren sijt

Door den Gheest des Heeren crachtich

In desen aenghenamen tijdt

Bekeert v tot Godt almachtich

Hebt vrede en liefde soet

Van nijdicheyt v behoet

Vreest Godt tot allen tijden

Soo sult ghy naemaels verblijden.

Dit nieuwe Jaer brenghe een nieu leuen voort

En velerhande goede vruchten

Staet op die ligghet in sonden versmoort

Oft ghy sult namaels suchten

Al in dat Helsche gloet

Hoe sijt ghy dus onvroet

Rijst wt den slaep der sonden

Ick moet noch eens vermonden.

Vernieudt inden Gheest sonder eenich respijt, Esai. 1. 16.

Joel. 2. 12. 13.

Rom. 12. 1

Eph. 4. 13

Jac. 4. 8.

So wert ghy van Gode ghepresen

En wilt niet vernieuwen als een hypocrijt

Alleen in dat wterlijc wesen

Ghelijck seer vele menschen doen

Die alsoo hare boosheyt voen

En v verblinden der menschen ooghen

Om haer seluen te verhooghen.

Hoe weynighe Menschen vintmen nv oprecht, Jere. 5. 3.

Psal. 12. 1. ende 15. 2.

Job. 1. 1.

1. Joan. 5. 19.

Luc 16. 17

Oze. 4. 1.

mat. 24. 12

Luc. 18. 8.

1. Ti. 4. 1.

mat. 24. 9

Lu. 21. 26 Die den Heere van herten meenen

En van ghemoede sijn recht en slecht

Het is wel te beweenen

De werelt gaet al verkeert

Een yeder hem seluen eert

Daer en wert gheen trouwe beuonden

Inden menschen te desen stonden.

De liefde vercout in cleyn en groot

De boosheyt is oueruloedich

De waerheyt lijdt allesins grooten aenstoot

Van Keters en Tyrannen bloedich

Hoe salt noch al vergaen

De swaricheyt is niet ghedaen

De menschen sullen noch verdwijnen

Van benautheyt en grooter pijnen.

Den dach des Heeren is seer na by Math. 24.

Marc. 13.

Lucas 21.

1. Tess. 5. 1.

2. Pet. 3. 10

apoc. 7. 17

Esai. 25. 8.

Ps. 126. 5.

Esa. 64. 4

Laet ons dan bidden en waken

En onse hoofden opheffen bly

Ons verlossinghe sal dan naken

Men sal dan de tranen af dwaen

Van al die hier weenen saen

Die nu in droefheyt saeyen

Sullen dan in blijschap maeyen.

Och hoe groote blijschap wert daer ghehoort 1. Cor. 2. 9

Rom. 8. 18

2. Cor. 5. 1

Apoca. 7. ende 14. 1. ende 19. 1.

Wat vreucht salmen daer aenschouwen

Hoe lieuelijcke vrede en soet accoort

Onder Mannen ende Vrouwen

Alle de vreucht en blijschap fijn

Sal daer gheduerich sijn

Godts lof wert daer ghesonghen

Heerlijck met Hemelsche tonghen.

Hoe onbegrijpelijk is dit smaect wel den keest

Wie can dit recht doorgronden

Een soete voorsmaeck hebben wy door den gheest Rom. 8. 23

2. cor. 1. 22.

Eph. 4. 30

1. cor. 15. 10

1. Joan. 3. 2.

Psal. 16. 11

In dese natuere gheschonden

Hier en is de volheyt niet

Dan een cleyn beghinssele siet

Laet ons dan na Christum verlanghen

Op dat wy de volheyt ontfanghen.

Hier mede besluyt ick mijnen sanck

Niet langher en wil ick dichten

Bidt Godt voor my aerm sondaer cranck

Dat mijn sieckte eens mach verlichten

Ist dat hy dit vaetken teer 2. cor. 4. 7.

Ghebruycken wil tsijnder eer

Tot opbouwinghe syner Kercken

En tot prijs van sijn groote wercken.

[SAI ick niet eens ghenesen]

C Nae de wijse: O radt van Auentueren.

*S*AI ick niet eens ghenesen

Van mijne sieckte quaet

En wederomme wesen

In mijnen eersten staet

Wanneer sal ick betreden

Het huys des Heeren soet

En storten mijn ghebeden

Al in die Heylighe steden

Voor Godt mijn Vader goet.

*I*ck en wil niet verflouwen

Job. 13. 15.
 Psal. 50. 15
 Psal. 118. 5
 Joel. 2. 32.
 Acto. 2. 21.
 Ec. 2. 11. 12
 Galla. 5. 6.
 1. cor. 13. 8. In mijnen ancxt en noot
 Op Godt sal ick betrouwen
 Al laghe ick in de doot
 Sijn woort maeckt my indachtich
 Dat hy niet en verlaet
 Die hem aenroept waerachtich
 In den Ghelooue crachtich
 Door de liefde die niet vergaet.
 Lieuer hebbe ick te lijden
 Veel smerte en pijn swaer
 2. Tim. 2. 5
 Gal. 5. 24.
 Hebr. 12 4
 Gal. 7. 17.
 Hebr. 11. 25 En wettelijck te strijden
 Al teghen mijn vleesch eenpaer
 Dan in sonden te leuen
 Ende wellust des vleesch
 Met den boosen verheuen
 Tot ydelheyt begheuen
 Naer der booser werelt heesch.
 Psal. 22. 3. ende 25. 1. *V* aenroep ick o Heere
 Wilt my ghenadich sijn
 Versterckt mijn lichaem teere
 Dat lijden mach smerte en pijn
 En wilt niet my verlaten
 Psal. 50. 15
 Esa. 41. 9.
 Psalm 6. Naer dijne beloften claer
 Castijdt mijn vleesch by maten
 Dat mijnen gheest can baten
 En my niet valt te swaer.
 Anders can ick niet draghen
 Benautheyt en verdriet.
 Ick moet v Heere claghen
 mat. 16. 41
 Rom. 7. 14 Wat my dickmaels is gheschiet
 Mijn vleesch is seer machtich

En teghen den Gheest rebel
 Dees twee sijn niet eendrachtich Gal. 5. 17.

1. Pet. 2. 11

Twelck ick beweene clachtich

En doet my groot ghequel.

Niet en can my vermaecken Psalm 1. 2.

Psal. 119.

Jere. 15. 16

Lu. 24. 31

Psalm 19. 8. 9.

Dan Godts woort playsant

Twelck doet de menschen blaken

In liefden triumphant

Ende verstercktse inwendich

Al waren sy desolaet

Vertroostende behendich rom. 15. 4.

Een yeder mensche elendich

Met woorden delicaet.

Vliet van my swaer ghedachten

Hoe quelt ghy my so seer

Wat baten vele clachten

Die my beswaren meer

Waeromme wil ick treuren

In desen swaren strijdt

Hulpe sal my ghebueren

Die eeuwelijck sal dueren

Waer door ick ben verblijdt.

Soude ick my niet verblijden

En grijpen eenen moet

Want my Godt tallen tijden Psal. 103. 1

Soo vele ghenade doet

Hy is mijn Vader goedich Prou. 3. 11.

Job. 5. 17.

Hebr. 12. 5.

Apoc. 3. 19

Hoe wel hy my castijdt

Die my wt liefden gloedich

Van herten seer saechtmoedich

Besoeckt tot mijn profijt.

[Ick roepe v o Hemelsche Vader aen]**C Een nieu Liedeken, na de wijze alsoot beghint.**

Ick roepe v o Hemelsche Vader aen
 Wilt my ghesontheit gheuen
 Op dat ick in dijnen Tempel seer saen
 Mach wederomme staen
 Eph. 6. 14 Met de waerheyt aenghedaen
 Onder v volck verheuen.
 O Vader om dijne Ghemeente alleyn
 Begheere ick noch te leuen
 Op dat ick v woort mach louter ende reyn
 Predicken int ghemeyn
 Waer door men hier certeyn
 1. Ti. 3. 15. De waerheyt can aenleuen.
 rom. 7. 24
 Phil. 1. 27
 2. Cor. 9. 1
 Rom. 8. 23
 Mat. 6. 9.
 1. cor. 3. 12.
 2. Ti. 3. 12. ende 4. 5.
 1. Tim. 3. 1
 Psal. 6. 3.
 psal. 22. 23 Ruste in den vleesche waer beter voor my
 Dan hier te bliuen wonen
 Waer na ick verlanghe met herten bly
 Om van de sonden vry
 Te sijne en Christo by
 t'Welck niet is om verschoonen.
 Ick soecke uwen naem te maken groot
 Door d'opbouwinghe uwer kercken
 En dijne Kinderkens te breken t'Hemels broot
 t'Welck my noyt en verdroot
 Ja tot den bloede root
 Blijue ick in desen wercke
 Staet op o Vader en maeckt my ghesont
 Wilt my ghenadich wesen

Dan sal ick eenuoudelijck met desen mijnen mont Hebr. 2. 12

Esai. 28. 19

Ps. 118. 17

Wt mijnder herten gront

Dijn weldaet maken cont

Op dat ghy wort ghepresen.

V hebbe ick o Heere een belooft gedaen Ps. 116. 14

Joan. 1. 16 ende 2. 10.

Ick sal die oock volbrenghe

Door dijne genade Godvruchtelijc beraen

Wanneer ick troost ontfaen

En mijn siele belae

Van vreuchden sal ontspringhen. Luc. 1. 47

V volck sal verheugen met blijchap seer

Wanneer het sal aenschouwen

Dat dit mijn lichaem swack en teer

Sal nemen zijnen keer

Om te gheuen goede leer Rom. 1. 16

Jac. 1. 21.

Psal. 9. 3. ende 45. 1.

Eaia. 11. 3

Hab. 3. 18.

psal. 16. 56

Rom. 8. 31

Waer door men wort behouwen.

*I*ck sal oock verheughen in mijnen Godt

Om sijn groote weldaden

En schicken mijn leuen na zijn ghebot

Al werde ick hier bespot

Godt is mijn beste Lot

Niemant can my beschaden.

*B*edroeft is mijn herte soo menighen tijdt

Gheweest in vele Jaren

Beswaert ende benaut door soo menighen strijdt

In dese werelt wijdt

Is my seer cleyn iolijt

En blijchap wederuaren

O Heere vergheeft mijne groote misdaet Mat. 6. 12

Psal. 51. 3. Dat ick eens mach verblijden
 En haestelijck ghenesen van mijne sieckte quaet
 psal. 142 6
 Hebr. 13. 6 Helpt my wt desen staet
 Ghy sijt mijn toeueraet
 En hulpe tot allen tijden.

[O Syon wilt v vergaeren]

C Een nieu Liedeken, Nae die Wijse: Alsoot beghint.

Joel. 1. 14. ende 2. 1. O Syon wilt v vergaeren
 Treckt treurighe cleederen aen
 Versamelt nu ghy Christen scharen
 Ezech. 14. 13.
 Nah. 1. 2.
 Dav. 3. 4.
 Soph. 1. 4
 Esai. 1. 25.
 Dan. 9. 4.
 Thre. 3. 41
 Ps. 106. 6.
 Jud. 7. 20. Tot ghebeden en vasten saen
 Godts handt is opgheheuen
 Hy sal ons verschrickelijck slaen
 Om dat wy in sonden leuen
 En van de boosheyt niet afstaen.
 Coempt laet ons alle gaeder
 Nederuallen voor onsen Godt
 En weenen voor onsen Vader
 Want wy hebben sijn ghebot
 Soo menichmael ouerghetreden
 Ende niet dan boosheyt ghedaen
 Laet ons in onse ghebeden
 Onse ooghen met tranen dwaen.
 Math. 3. 2
 Actor. 2. 38
 Joel. 2. 13. Tot Christum wilt v bekeeren
 Die met sonden noch sijt belaan
 Verscheurt v herte en niet v cleeren
 Soo sult ghy die plagheden ontgaen
 En Godt sal laten dalen
 Sijn hooghe opgheheuen handt

Ist dat wy onse groote faelen
Verlaten aen elcken cant.

Anders so sullen de plaghen
Ons oueruallen seer subijt
Soo dat wy in onse daghen
Sullen sien eenen swaren tijdt
En vele iammerheden
Met benautheyt ouer al
Soo datmen in alle steden
Seer bitterlijck weenen sal.

Wy sullen als dan gheuoelen
Ist dat wy nv gheloouen niet
En in sonden blijuen woelen
Wat vermaninghe ons gheschiet
Laet ons den Heere niet terghen 1. cor. 10. 7
Rom. 2. 4.
Psal. 33. 13
Hebr. 4. 13

In sijn groote lanckmoedichey
Wy connen ons niet verberghen
Voor sijn hooghe Maiesteyt.

Is Israel niet wederuaren
Dat hem so dicwils was voorseyt
Godt woude sijn volck niet sparen
In haere ongherechtighey
En laet ons dan niet roemen
Dat wy Godts Ghemeenten sijn
Het selue sal ons ouercomen
Hebben wy eenen valschen schijn.

Weet ghy niet o Christen mensche
Wat by Paulum gheschreuen staet 1. cor. 10. 6.
Dit wil ick v van herten wenschen
Dat ghy sijne woorden gade slaet
Al tot die Corrintissche Kercke

Aent thiende in den eersten brief
 Een yder dit wel aenmercke
 Dat hy niet valle in ongherief.
 Math. 3. 9
 Rom. 2. 17 ende 9. 6. 7
 Mat. 7. 21
 Jere. 7. 4.
 math. 7. 23 ende 25. 12. Siet toe o broeders eersame
 Dat ghy van de sulcke niet en sijt
 Die draghen eenen blooten name
 Ende maken den hypocrijt
 Sy roepen Heere o Heere
 Den Tempel, den Tempel excellent
 Maer sy sullen ten laetsten keere
 Van den Heere niet worden ghekent.

[MYn Siele maect groot den Heer]

C Een nieu Liedeken, Nae die Wijse, Alsoot beghint.

Luc. 1. 46 MYn Siele maect groot den Heer
 Mijn Gheest verheucht hem seer
 In mijnen Godt ghepresen
 Hy is mijn Vader goet
 Door wiens ghenade soet
 Ick weder ben ghenesen.
 psal. 112. 5.
 Joan. 2. 3.
 Esai. 28. 3. Als ick was inden noot
 In ancxt en lijden groot
 En nv meende te steruen
 Doen is van my ghehoort
 Een seer troostelijck woort
 Dat ick sou hulp verweruen.
 Esai. 38. 20 Rasch is my hulp gheschiet
 Van mijnen Vader siet
 Psal. 9. 11. Door sijn groote ghenade
 Die my noyt en verliet
 In eenich swaer verdriet

Maer my altoos slaet gaede.

Ick sal met mijnen mont Psal. 9. 2. ende 89. 2.

Psal. 103. 1. 2.

Esai. 38. 10

Psa. 116. 3.

Sijn weldaet maken cont

En nemmermeer vergheten

Dat hy my heeft ghedaen

Doen ick was seer belae

Met pijnen onghemeten.

Alle mijn leuen lanck Esa. 38. 19.

Ps. 118. 21

Ps. 116. 7.

Psal. 42. 6 ende 43. 5.

Sal ick v spreken danck

Mijn lieue Godt verheuen

Verheucht v Siele mijn

En prijst den Heere dijn

En wilt hem Eere gheuen.

[Ick wil den Heere Lof en danck]

C Nae die Wijse: Nv fronwet v leuen Christen ghemeyn.

Ick wil den Heere Lof en danck Psal. 103. 1

Psal. 138. 1

Psal. 89. 2

Voor sijne weldaet singhen

Dat hy my arme sondaer cranck

Wt den bedde heeft doen springhen

Daer ick in sieck lach tot der doot

Vol smert ende pijn groot

Vanden hoofde totten voeten.

Ick riep tot Godt in mijnen noot Psal. 50. 15 ende 118. 5

Psal. 116. 1

Esa. 38. 10.

Doen ick nv docht te steruen

En hy door sijne ghenade bloot

Heeft my niet laten bederuen

Hy heeft my verhoort ende byghestaen

Doen ick met ancxt was belae

En gheen hulpe voor handen.

Soude ick dan niet sulck eenen Godt

Psal. 16. 5.
 Thre 3. 24
 Psal 73. 16 ende 119. 27. Van gantscher herten prijzen
 Hy is mijn beste deel ende Lot
 Tot hem wil ick bewijzen
 Mijn danckbaerheyt ende liefde soet
 Hy is mijn Godt ende Vader goet
 Die my noyt heeft verlaten.

Psal. 34. 2 *Ick* wil sijnen lof met mijnen mont
 Singhen ten eewighen daghen
 Ende sijne wercken maken cont
 Psal. 111. 2 Die my seer wel behaghen
 Psal. 103. 8 ende 145. 17
 Psal. 116. 5 By hem is groote gherechticheyt
 En oock veel bermherticheyt
 En goetheyt tallen stonden.

Hy heeft my niet alleen beurijt
 Van groote pijn en smerte
 Maer oock ghemaect van sonden quijt
 Ende droefheyt mijner herten
 Die my heeft bloet ende vleesch ghecost
 Maer nu ben ick daer van verlost
 Door sijn groote ghenade.

En hy heeft my oock wederghebrocht
 Tot sijne Ghemeente schoone
 En op de stoel ben ick gherocht
 Om Christum sijnen Sone
 Te prediken vry onbeureest
 Voor alle menschen minst en meest
 Jaco. 1. 21. Op dat sy Salich werden.

O Heere wilt in my wercken meer
 Phili. 1. 5. Om dijnen heylighen Name
 En sterckt mijn swacke leden teer

Dat ick mach wesen bequame
 Dijn heylich woort te leeren reyn 2. cor. 3. 6.
 Voor alle volcken int ghemeyn
 In dijnen tempel reene.

Lof sy v Vader ende Soon
 Met dijnen Gheest ghepresen
 Tot dijnen lof maeckt my ydoon Psal. 51. 17
 O eewich Goddelijck wesen
 O Heylighe Dryuldicheyt
 V sy Lof prijs in Eewicheyt
 Hier toe soo legghe ick Amen.

[V Liet wech ghepeyns ende fantasie]

C Naer die Wijse. Een Vaste Borcht, oft ieuchet den Heere.

V Liet wech ghepeyns ende fantasie
 Mijn siele wil v verblijden
 Laet varen alle melancolije
 Stelt alle druck besijden
 Verheucht v in Godt Psal. 37. 4
 Phili. 3. 1. ende 4. 4.
 Psal. 16. 5.
 Psalm 42. 6. 12. ende 43. 5
 Psa. 116. 7
 Psal. 118. 1
 Psal. 136.
 Want hy is v Lot
 En alleen v schoon erfdeel mede
 Vol van bermhertichede.
Wel aen o Siele weest wel ghemoet
 En wilt niet langher treuren
 Betrouw op Godt den Heere goet
 Want sijn ghenade sal dueren
 Tot inder eewicheyt
 Ghelijck de Schrifte seyt
 Ouer hen allen die hem vruchten psal. 102. 13
 Waerom wilt ghy dan suchen.
In doots noot heeft v God byghestaen Psal. 116. 1

1. Sam. 23 14. Al tot verscheyden stonden
 Doen v de doot hadde ommeuaen
 En seer na by verslonden
 Vwen Godt noch leeft
 Rom. 8. 31
 Eph. 1. 6.
 Joan. 1. 16
 1. Joan. 3. 1
 ps. 116. 14.
 Joan. 1. 16 ende 2. 10.
 Ps. 149. 2 ende 145. 7.
 Psal. 103. 2
 Die v seer lief heeft
 In Christo sijnen lieuen Soone
 Om sijn verdiensten schoone.
 Betaelt den Heere dijn gheloften al
 En wert danckbaer beuonden
 Singhet hem een liedt met blijden gheschal
 Sijn goetheyt wilt vermonden
 Vergheet o Siele niet
 Dat v is gheschiet
 Al door Godts louter ghenade
 Die v beurijdt van shade
 Psal. 115. 1
 Mat. 6. 13
 Apoca. 1. 6
 Psal. 16. 7
 Psal. 118. 5 ende 116. 3
 Psal. 6. 9. *O* Godt v sy Lof prijs en Eer
 Voor alle dijne weldaden
 Ghy sijt alleene mijn Godt ende Heer
 Die my can wel beraden
 En helpen inden noot
 Jae oock inden doot
 Hebt ghy my noyt o Heere verlaten
 Spijt alle die my haten.

[AEnhoort ghy Christenen al ghemeyn]

C Na die Wijse, In doots ghewelt lach ick gheuaen.

*A*Enhoort ghy Christenen al ghemeyn
 Een nieu Liedt sal ick singhen
 Van een Langhe Margriete onreyn
 En van haer boose dinghen
 Van haer verraderije

En valsche Duyuelrije
 Die sy nv heeft bedreuen
 Met haren boosen boel
 Den Paep al scheen hy coel
 O Godt willet haer vergheuen.

 Symon de loose Heer Prochiaen
 Van onser Vrouwen Kercke
 Heeft door sijn Griete schandelijck verraen
 Twee Mannen groot van wercke
 Christoffel excellent
 En Oliuier bekent
 Met alsoo boose vonden
 En sochte onderscheydt
 Van den wech der Salicheydt
 Wie hoorde oyt sulckx vermonden.

 Sy begheerde een disputatie wel
 Al teghen den Paep te hooren
 Twelck gheconsenteert wert snel
 Den Pape heuet verloren
 Hy dreyghende met ghetier
 Sweert, Water, ende Vier,
 Dit sijn haer argumenten
 Daer mede sy rebel
 Haer Leere houden fel
 Sy vreesen voor haer renten.

 Een tsamen spraeck is daer nae versocht
 Den Paep en conder niet wesen
 Verraderije was daer bedocht
 De Papen hebbent ghepresen
 Binnen alsoo corten tijdt
 De Marckgraue subijt

Heeft hem daer laten vinden
 Daer sy waren vergaert
 Om te spreken onghespaert.

Dees twee heeft hy gheuanghen gheleydt
 Smorghens ten seuen vren
 Den tweeden Julij het wert beschreyt
 Veel menschen hier om treuren
 O Godt wilt hen bijstaen
 Die daer ligghen gheuaen
 Om uwen name machtich
 Versterckt hen met den Gheest
 Dat sy smaecken den keest
 Van uwer liefden crachtich.

VVacht v neerstich wie dat ghy sijt
 Voor Monicken ende Papen
 Sy sijn vol boosheyt haet en nijt
 Dorstich nae t'bloet sy gapen
 Schout den Jesuwijtschen hoop
 Met haren verkeerden loop
 Tis een Duyuels ghedrochte
 Becleedt met Hypocrisie
 Vol boosheyt en hoerderije
 Den Sathan noyt ergher wrochte.

VVacht v voor Langhe Margriete boos
 Die van rouwe haer sieck veynsden
 Om datmen spreken soude altoos
 Met haer die ercheyt peynsden
 Sy is besweken cranck
 In tsamen spreken stranck
 Van tsauonts is sy gheganghen
 Tot den Marckgraue plat

Daer hy aen Tafel sat
 Na t'quaet was haer verlanghen.
 Spieghelt v hier al te samen aen mat. 10. 16
 Mich. 7. 5
 Sijt voorsichtich als Serpente
 Wacht v voor Vrouwe ende voor Man
 Dat ghy niet in tormenten
 En compt door valsch bedroch
 t'Welck ter werelt leeft noch
 Al is Judas ghestoruen Mat. 27. 5
 Acto. 1. 18.
 Hy heeft noch van sijn saet
 Achterghelaten quaet
 Van den Sathan verworuen.

[AEnhoort nv alle te samen]

C Nae de wijze o Syon wilt v vergaderen.

AEnhoort nv alle te samen
 Een druckich Liet ick singhen sal
 Van eenen Martelaer by Namen
 Christoffel Smidt seer lief ghetal
 Een Leeraer seer hooghe verheuen
 Thantwerpen binnen der Ste
 Seer vroom en deuchdelijck van leuen
 Staende na eewicheyt en vre.
 Godts woort heeft hy vercondicht
 En vrijmoedelijck gheleert
 Daer in hy niet heeft ghesondicht
 Noch met menschen leere verkeert Esa. 29. 13.
 Mat. 15. 9
 Ghelijck de Jesuwijten
 Ende Papisten doen
 De valsche Hypocrijten
 Die de menschen met drecke voen. Mala. 5. 3.

Om Godts woort wert hy gheuanghen
 Door den Jesuwijtschen raet
 Sy gaen hare oude ganghen
 mat. 23. 32En veruullen haers Vaders maet
 Veel smerten heeft hy gheleden
 Op de Pijnbanck hardt en wreet
 En vromelijck aldaer ghestreden
 En van niemant ghegheuen bescheet.

Ter doot wert hy verwesen
 Op eenen dijsendach
 Twelck niet en wert ghepresen
 Want men dat niet te doene plach
 Daer na heeft hy zijn offerande
 Des anderen daechs ghedaen
 Tot haerder grooter schande
 Die daer mede hebben om ghegaen.

Want sy hebben hem doorslaghen
 Deur-wont seer bloedich root
 O Godt dit moet ick claghen
 En ghebrant met pijnen groot
 Sijn lichaem wert niet begrauen
 Noch op t'Galgheult ghestelt
 Het moeste na een ander hauen
 Sy en wilden daer me niet zijn ghequelt.

Int water hebben sijt gheworpen
 Ende met eenen steen versmoort
 Veel Steden Landen ende Dorpen
 Sullen noch spreken van dees moort
 Wie soude connen vertellen
 De wreede moorderije
 Die Sathan met zijn ghesellen

Bedrijft met groote Tyrannije.
Met stichtinghe moghen wy spreken
 Van de vroomheyt in desen Man
 Soot voor alle menschen is ghebleken
 Laet ons den Heere louen dan
 En prijsen sijne wercken
 Die hy door hem heeft ghedaen
 Nv rust hy onder Godts vlercken Jacob. 1. 12
 Apoc. 2. 10
 En nv heeft hy de Croone ontfaen.
Oorlof ghy Christenen alle
 Neemt hier exempel aen
 Godts volck brengtmen ten valle
 Maer niemant dat wtroeyen can
 Strijdt vroom en wilt niet vreesen psal. 118. 6
 Hebr. 13. 6
 mat. 10. 28
 Joan. 14. 18
 Wat v de mensche doet
 Christus sal ons gheen Weesen
 Laten, want hy is seer goet.

[ALsmen schreef duyst vijfhondert]

C Nae de wijze: O radt van Auentueren. C. M.

ALsmen schreef duyst vijfhondert
 En vieren sestich Jaer
 Was menich Man verwondert
 Thantwerpen int openbaer
 Smorghens ten seuen vren
 In Hoeymaent den tweesten befaemt
 Twee quamen int ghetrueren
 Door Judas valsche kueren
 Ghebruyckt seer onbeschaemt.
Sy waren tsamen comen
 Ten versoecke van eenen persoon

Die haer wel sorste roemen
 Christum te soecken idoon
 Maer t'was om te verraden
 Soot blijktt t'onnoosel bloet
 Men canse niet versaden
 Sy blijuen altijts beladen
 Hoe datment met haer doet.

Als een deurtreckte Vrouwe
 Mat. 7. 13.

Luc 13. 24 Ghelietse haer desolaet
 Soeckende den wech nouwe
 Des leuens delicaet
 Ja metter hant ontfanghen
 Den eenen als een vriend
 Maer tsijn de oude ganghen
 mat. 26. 45 Judas custe de wanghen
 Niet anders hier toe en dient.

Och Heere Godt almachtich
 Hoe laet ghy dit gheschien
 Joan. 16. 20 De werelt triumpheert sachtich
 V Kinderen moeten vlien
 Ja vallen in tormenten
 In lijden in druck en pijn
 Dit zijn haer beste renten
 Sy woenen in droefheyts tenten
 Verborghen van elckx aenschijn.

Aensiet doch Heer beneden
 Exo. 3. 7. 8 ende 14. Al op dit Aertsche dal
 Als ghy den tijt voorleden
 Deet op het Jootsche ghetal
 Als sy in Egypten waren
 Beswaert met lijden groot

Ghy sijt daer henen gheuaren
Verlossende haer wt den noot.

Aensiende hier ons lijden
Sterckt o Vader tghelooue soet
Dat wy tot gheenen tijden
Verlaten dat Hemelsche goet
Gheeft dat wy moghen mercken
Wat ghy ons hebt bereyt
Door dijn liefs Soons ghewercken mat. 25. 34
Jaco. 1. 12.
1. Petr. 4.

Al in die Hemelsche percken
Ter eeuwigher salicheyt.
Ten is niet te ghelijcken
Het lijden des werelts swaer
Tegen d'eeuwighe rijcken
Segt Paulus int openbaer
Men siet het met gheen ooghen Esa. 64. 4
1. Cor. 2. 9
Ps. 37. 27.
1. Petr. 3. 1

Met gheen ooren ist ghehoort
Laet ons hier naer al pooghen
En gheen quaet meer ghedooghen
Maer treden in deuchden voort.
Den wech die is hier nauwe mat. 7. 14.

Die tot den leuen leyt
Maer niemant en verflauwe
Volcht Christum v salicheyt mat. 10. 36. *ende* 16. 24.
marc. 8. 34
Luc. 9. 23. *ende* 14. 27.
1. pet. 2. 21

Helpt hem het Cruyce draghen
Versaect v seluen hier
Soo wort ghy tallen daghen
Na der Schriftueren ghewaghen
Beurijt van t'Helsche vier.

Wt droefheydt mijnder herten
Is dit van my ghestelt

Apoc. Die Draecke quaet van perten
 Die doet my groot ghewelt
 O Godt wilt my behouwen
 Door dijne rechte handt
 Oft ick moet hier verflouwen
 Ja oock gheheel vercouwen
 O Heere doet my bystant.

Oorlof Broeders ghemeine
 En Susters o lief ghetal
 Luc. 12. 32

Joan. 16. 20

1. Ti. 3. 10. Het hoopken is seer cleyne
 En verdruckt ouer al
 Maer Godt sal v verhooren
 Betrou met herten vroom
 Apoca. 2. 7 ende 22. 2. En gheuen v te vooren
 Sijn Hemelsche tresooren
 De vruchten des leuens boom.

Oorlof felle Margriete
 Hebdijt niet wel ghedaen
 Dat ghy dus brengt te niete
 Christum dat edel graen
 In sijn vrome lijdtmaten
 Christoffel ende Oliuier
 Maer ten sal v niet baten
 Ghy sijt van Godt verlaten
 Door v verradich bestier.

DEs Heeren woort

C. M.C Een nieu Liedeken, na de wijze wt dieper noot.

DEs Heeren woort
 Elck nv aenhoort
 Die met druck sijt beladen

Dwelck groot discoort
 Brengende is voort Mat. 7. 6.
 mat. 10. 21
 Luc. 12. 51
 In die werelt quaet van daden
 Het wert veracht ende versmaet
 Elck heefter op seer grooten haet
 Maer niemant cant beschaden.
De Sathan quaet 1. Pet. 5. 8
 Rontomme gaet
 Om Godts woort te verderuen
 Daer om hy raet
 Men sal Godts saet
 Met Vier, Sweert, Water doen steruen
 Op dat hy t'woort wtroeyen mach
 So raest hy hier nacht ende dach
 Godt sal hem breken als scheruen. Psalm 2. 9
 Apoc.2. 27
Tot sijn ghewelt
 Heeft hy ghestelt
 Dat Pausdom boos en verradich
 Hier toe verfelt
 En me ghetelt
 Menich Vorst en Coninck schadich
 Sy meenen wt te roeyen siet
 Godts woort, maer tis al om niet Esai. 40. 8
 mat. 24. 35
 1. pet. 1. 25
 Want dat sal eeuwich bliuen stadich.
Sy hebben spoet
 Een leuen soet Psalm 37.
 Psal. 73. 3.
 Job. 20.
 Jacob. 5.
 En alderhande goe daghen
 Sy sijn gheuoet
 Ick segghen moet
 En leuen na haer behaghen
 Maer lacen t'neemt seer haest een endt

Dan comen sy in t'Helsche torment
Daer eeuwich weenen is en claghen.

Luc. 11. 28

Apoca. 1. 3

mat. 24. 13 Maer wie dat hier

Seer coen en fier

Godts edel woorden aenhanghen

Sijn sonder dangier

esa. 66. 24

mat. 25. 41

mat. 9. 44

apo. 14. 10Beurijt voor t'vier

Dwelck de boose sal beuanghen

O Christenen grijpt eenen moet

Sijt ghehoorsaem Godts woorden goet

En stelt op Godt al v verlanghen.

Esai. 8. 12.

mat. 10. 28

1. pet. 3. 14

Phil. 1. 28. *V*reest gheen noot

Hoe swaer hoe groot

Noch eenich lastich benauwen

Wert ghy ghedoot

Gheuilt gheplood

Op Godt set v betrauwen

mat. 10. 30De hayren uwes hoofts zijn al ghetelt

V hope vastelijck op hem stelt

In Godes woort wilt niet verflauwen.

Christoffel Smidt

Die gheuangen sit

Om Godes Heylighe waerheyt

Hy elcken bidt

Men neme dit

Een Testament zijnder swaerheyt

Hy is bereyt verstaet wel mijn

Ghebraen, versmoort, onthalst te zijn

Versekert zijnde t Hemels claarheyt.

[HOort toe broeders alle ghemeyn]

C. M.C Op de wijze hoort toe ghy Dochters gracieus.

*H*Oort toe broeders alle ghemeyn
 En laet v van niemant bedrieghen Collo. 2. 8
 Ephe. 5. 2.
 Maer volcht Christum de fonteyne reyn
 Tot hem alleene willet vlieghe
 Hy is de waerheyt hy sal v niet lieghen Joan. 14. 6.
 mat. 11. 28.
 Gaet tot hem alle die zijt belaan
 Al uwe droefheyt sal hy af dwaen.
 Want quaet ist den menschen voorwaer
 Die dese fonteyne verlaten Jeremi. 2.
 Ja sulcx is een Godloose schaar
 Hoedanich sy oock zijn van staten
 Hoort Jeremiam willet vaten
 Sijn clachte ouer sulcke staet
 Wel hem die tot de rechte fonteyne gaet.
 Daerom roept Christus ouer al mat. 11. 28
 Joan. 7. 57.
 Esai. 55. 1.
 Apo. 22. 17
 Wie dorstich is tot my wilt comen
 Ja die verlaen is tsy groot oft smal
 In my is vreucht niet om volsommen
 Dus in zijn watere alleen wilt rommen
 Want daer in is der sielen troost
 Wel salich is hy die hier op gloost.
 By dese Steenrootse blijft altijd Joan. 6. 68.
 Tot gheen andere en wilt dy keeren
 Wel salich is hy dits mijn belijt
 Die hem in Godes Wet laet leeren Psalm 1. 2
 Joan. 10. 4
 Apo. 14. 4
 Die is beurijt van sdoots verseeeren
 Dus wie ghy sijt volcht Christum naer
 V plaetse is in t' eeuwige rijcke claer.
 Als Israel Gode bleef by
 So werden sy in alle voorspoedich
 En in sijn woort ghelooes my

Rom. 8. 35

Psalm 2. 9 So ghinghen sy met herten moedich
Gheen Water strang nochte Vier gloedich
Mach sulck een mensche hier trecken af
Want Godt beschermtse met *den ijseren* staf.

Psalm 1. 3 *Iae* sulck mensche is den groenen boom
By den water-vloet staende gheleken
Welck niet omstoot den grooten stroom
Maer blijft altijd vroom onbesweken
Psal. 9. 6.

Jeremi. 17 Maer die van Godt den Heere is geweken
Gheschreuen is in d'eerde voorwaer
Sijn name is bekend noch hier en daer.

Joan. 4. 14 *Verleent* ons Heere dit water subijt
Gheeft dat wy ons hier me versaden
Weert van ons sulck boos ghecrijt
Daer me ons de boose beladen

Psalm 3. 4 En segghen wy sijn vrent van v genaden
Maer Heere ghy sijt ons trooster goet
In v alleen draghen wy groote moet.

Esaias 12. *Put* dan water der salicheyt
Wt des salichmakers fonteyne
En sult segghen met vrolijkheyt
In die daghen van herten reyne
Belijdt den Heere alle ghemeyne
En roept hem aen in uwen noot
Ja prijset bouen al sijn name groot.

Is geuangen geworden T *hantwerpen* den 2 Ju. 1564 ende opgeoffert den 4 Oct. 1564
Christoffel Smidt een Carmelijt
Van Brugghe vermaert gheboren
Maer om Christum verliet t'*Habijt*
Daer in sijn siele lach verloren
Heeft menich mensch gepreeckt ts'*Hemels* tresoren

So hy van Godt hadde ontfæen
 Waerom hy met banden nv is belæen.
Hier me Broeders ick eynden sal
 Mijn cleyn vermaen wilt niet versmaden
 Maer volcht Christum den Heere al
 Hy sal al v droefheyt ontladen
 Gaet tot sijnen wateren wilt v daer baden Esai. 55. 1.
 Want soo ghy soeckt anderen dranck
 Voor soeten reuck ghenaecket v stanck.

CHriste Bruydegom almachtich

C Nae die Wijse: Nieupoort hout v vaste. *W. D.*

De Bruyt Christi. De Ghemeynte
 CHriste Bruydegom almachtich Mat. 9. 15
 Siet doch mijns iammers noot
 Ick ligghe swert versmachtich Cant. 1. 6.
 Apoc. 7. 16
 Cant. 22.
 Van der Sonnen hitte groot
 Als een Lelie onder de Doorne bloot
 O lief minioot
 Mijn Borgers troctmen van my crachtich mat. 10. 17
 Joan. 16. 2
 Rom. 8. 36
 Om te leuren in de doot.

Christus de Bruydegom.
 Dijn druck o Bruyt vercoren Apoca. 2. 1.
 Merck ick met den ooghen wel
 En dat dijn schoonheyt is verloren Cant. 1. 6.
 Door Tyrannie rebel
 Nochtans blijft ghy de liefste en niemant el Joan. 16. 20
 Rom. 8. 18
 Psal. 126. 5
 Luc. 18. 17
 Apoc. 6. 10
 Der vreuchden spel
 Sult ghy met dijn Borghers noch hooren
 Haer doot sal ick wreecken snel.

>*Christus de Bruydegom.*

Meent niet dat ick sal doogen
 Altijt dijn droef gheween
 Want ick ben gantsch gebooghen
 Tot v en anders gheen
 Dat roode bloet valt op den steen
 apo. 14. 13
 Ps. 116. 15.
 Joan. 10. 28 ende 17. 12Dijner Kinderen cleen
 Haer doot is dierbaer in mijn ooghen
 Daer sal vergaen niet een.

De Ghemeente. De Bruyt.

mat. 10. 22
 Joan. 15. 19
 1. Joan. 3. 13
 Gen. 3. 15.
 2. Cor. 11. 3
 Apo. 12. 9. ende 20. 2. Maer dit iammerlijck beswaren
 Duert eenen langhen tijt
 Meer dan vijf duysent Jaren
 Ben ick van de werelt benijt
 De Slanghe biet my grooten strijt
 O mijns herten iolijt
 Van tbeghin hoort mijn verclaren
 Hadd' ick noyt gheen respijt.

De Bruyt.

Psal. 129. Altijt ben ick bestreden
 En de Ploeghers hebben ghemaect
 In mijnen rugghe en leden
 Diepe voren in tvlesch ghehaect
 Ten sy dat ghy haer coorden staeckt
 En de banden braeckt
 Ick blijue in Ouderdom vertreden
 De doot my seer ghenaeckt.

>De Bruydegom.

Esai. 8. 12.
 1. pet. 3. 14
 mat. 10. 24
 4. Es. 15. 3
 2. tim. 2. 5. ende 1. 12. Verschrickt niet Syon eersame
 Al valt v tijden swaer
 Strijdende is uwen name
 So langhe ghy zijt voorwaer

In dese werelt o Bruyt eerbaer
 Als vasten Pijlaer 1. Ti. 3. 15.
 mat. 16. 18
 Sult ghy bestaen sonder blame
 Voor dijn vyanden allegaer.

Christus.

In dese werelt wilt dit vaten Joan. 16. 21
 Apo. 12. 12
 Joan. 16. 33.
 Esai. 25. 8.
 Joan. 16. 20
 Apo. 7. 17.
 Esa. 49. 16
 Joan. 10. 28
 Wort ghy in barens pijn
 Sy can v niet dan haten
 In my sal dijn vrede sijn
 Al is veruuyt v claer aenschijn
 Van de tranen dijn
 V vyanden verdrijf ick tuwer baten
 En houde v in de hande mijn.

De Ghemeente.

Nu achte ick niet meer haer rasen Psal. 2. 1. ende 110. 2. 5.
 mat. 10. 28
 Dewijl mijn Bruydegom soet
 Hen tsamen can verbasen
 En tot niet doen metter spoet
 Wel op ghy Wachters sijt op v hoedt
 Voor der Draecken vloet ezech. 3. 17 ende 33.
 Esai. 58. 1. ende 62. 6.
 2. Ti. 4. 2.
 Waerschout ouer al met blasen
 En gheeft den Knechten goeden moet.

De Wachters.

Treckt Mannelijck ter mueren
 Ghy Knechten al ghemeyn 1. pet. 3. 13.
 Hebr. 12. 2
 Joan. 15. 20
 1. pet. 2. 21.
 Psalm 2. 5
 mat. 10. 38.
 Gheen quaet sal v ghebeuren
 Volcht cloeck uwen Capiteyn
 Hy is voren ghegaen desen treyn
 Met den Cruyce reyn
 Al volcht ghy hem nv met treuren
 V Soudije wert groot certeyn. Mat. 5. 10

2. Ti. 2. 5.
 Jaco. 1. 12.
 1. pet. 4. 13
 Apoc. 2. 10
 Apoc. 3. 21. *Al die hier vromelijck strijden*
 Om mijnen name schoon
 Sal ick na desen tijden
 Gheuen des leuens Croon
 En te sitten met my idoon
 Op mijnen Throon
 Met alle die hem belijden
 Mat. 5. 10 Daer toe mijn Rijcke ten loon.

>Christus.

mat. 13. 42 *Sy sullen wilt ghedencken*
 Als Sonnen in t'Firmament
 Apoc. 3. 41 *ende* 7. 13. 14
 Apoc. 19. 8 *In witte cleederen blincken*
 En ouer t'Hemelsch Conuent
 t'Lam volghen waer het gaet of went
 Sonder torment
 Apoc. 21.
 Sap. 3. 1. 2 *ende* 5. 1. *Sulcke vrucht sal ickse schencken*
 Die niet can nemen endt.

>De Autheur.

Dits tuwer eeren gheschreuen
 Ps. 87. 1. 2
 Apoc. 3. 12. *ende* 21. 2. 10.
 Hebr. 12. 22
 Apo. 21. 12 *Schoone vercierde stadt*
 Die hier in desen leuen
 Menighen storm hebt ghehad
 Al schietmen dijn mueren al een gadt
 En vreest niet dat
 apo. 21. 18 *Dijn Poorten sullen sijn verheuen*
 En verciert als Gout en schat.

Tot den Christelijcken Sangher.

Ghemaect int duyster
 Met cleynten luyster
 By Willem Damman T'ijper binnen

Die ligt gheuanghen
 In groot verstranghen
 Om t'woorts versinnen.

[O Broeders hoort na mijnen sanck]

C Een nieu Liedeken, Nae die wijse van Andries Kespe. W. D.

O Broeders hoort na mijnen sanck 1. pet. 4. 12
 Mat. 5. 12
 Gene. 4. 8
 Niet nieuws sal ick v singhen
 Want t'heeft gheweest van swerelts aenuanck
 Dat Godts kinderen quamen in lijden *stranc*
 Sathan cant niet ghehinghen.
Van den beghinne is der Slanghen aert Gene. 3. 5.
 Joan. 8. 44.
 1. Joan. 3. 8.
 In de versenen te bijten
 Maer Christus vander Maghet ghebaert
 Haer hooft brijselt als cleyn Mostaert Apoc. 9. 10
 apo. 14. 18 ende 18. 2.
 2. Tess. 2. 8
 Sy en weet wat doen van spijten.
In Hondschote machmen speuren wel
 Haren steert roeren ter degghen
 Godts volck brengt sy in groot ghequel
 Maer sy moet vallen met haer opstel
 Met Godts gheest wert sy verslegghen.
Laet ons dan scheppen eenen moet
 Broeders en Susters ghepresen
 Al ist dat sy dul en verwoet Psalm 2. 1
 apoc. 17. 6
 apoc. 18. 20
 Noch stortet het onnoosel bloet
 Haer oordeel wert haest ghewesen.
Haren val moet seer haest gheschien apoc. 19. 10 ende 20. 15
 apoc. 21. 8.
 So Johannes heeft beschreuen
 In den vierighen poel hoort dit bedien
 Met den valschen Propheten en allen lien

Die na haren sinnen leuen.

Verschrickt niet broeders cleyn noch groot

Apoca. 17. 3. 4. Al sidt de Hoere onreyne

Op de beeste verciert met Schaerlake*n* root

Apoc. 18. 7 Hebbende drye Croonen op haer hooft

Als een Coninghinne alleyne.

Apoc. 17. 2 ende 18. 3. *Laetse nv eenen corten tijt*
Coninghen en Vorsten doen drincken

Apoc. 18. 6 Wt den grimmighen Beker vermaledijt

Want men seer haest des seker zijt

Haer tweefout dobbel sal schincken.

Met haren onderdanen al

Wert sy te neder ghesmeten

Apo. 18. 21 Als den Meulensteen met groot gheschal

Sal haestich comen haren val

Haren neam wert stedes vergheten.

Joan. 16. 21

Apoc. 12. 1 *Verdraecht binnen desen met ghedult*

Ghy die nv sijt in baren

Den tijt naeckt dat ghy hooren sult

Apoc. 6. 11 Dat het ghetal sal sijn veruult

Van Christi Martelaren.

Apoc. 6. 11 ende 7. 13. ende 19. 8. *Blinckende cleederen sullen dan*
Godts Kinderen ontfanghen

Die hier nv lijden tsy Wijf oft Man

Om Christi naem in swerelts ghespan

Laet ons hier naer verlanghen.

Oorlof hier mede op dit pas

Bidt voor ons al te samen

Ephe. 6. 13

2. cor. 10. 4

mat. 10. 20 Dat wy ghewapent met Godes harnas

Door sijnes gheests soeten aenblaes

Ons vyanden beschamen.

[ALle te samen aenhoort]

C Nae die wijse vanden Slach van Greuelinghe.

ALle te samen aenhoort
 Ghy Christenen ouer al Willem Damman dienaer des Woorts te Hontschoten in West vlaenderen
 Hoe datmen nv verstoort
 D'wtuercoren ghetal
 In dese Nederlanden
 Sietmen nv soo ghebeuren
 Gods kinderen verbranden
 En brenghen int ghetreuren.
 Men hoort nv anders niet
 Dan druck aen elcken cant
 Te Honschote soomen siet
 Is nv groot iammer want
 De Procureur verwoedich
 Heefter neghen gheuanghen
 De welcke als schaepkens goedich Psal. 44. 23.
 Rom. 5. 36
 Al nae den slach verlanghen.
 Al met seer groot ghewelt
 Den tweentwintichsten dach
 In Sprockel tsy v vertelt Anno 1562
 Smorghens ten vijuen ach
 Ses mans drye vrouwe persoonen
 Ghecoort ende ghebonden
 Gheworpen sonder verschoonen
 In Muyten al warent honden.
 O Godt van Hemelrijck
 Sal dit niet nemen endt
 Soo wert in groot versijck
 Dijn Bruyt haestich gheschent

Psal. 12. 8.

apo. 17. 14 *ende* 19. 16. Van dit boose gheslachte
Beurijtse o Heere der Heeren
Dat sy by daghe en nachte
Mach dijnen lof vermeereren.

Psal. 115. *ende* 111.

Psalm. 65. *ende* 76.

Jesa. 38. 19

Mal. 1. 11. Niemand en gheeft by danck

Dan dijn ghemeente soet
Die altijt met verlanck
Vwen Name prijset goet
En dijnen lof verbreydet
In alle hoecken der eerden
V Heylich Woort wtspreydet
En houdt in grooter weerden.

In al ons lijden groot

O Vader staet ons by

Dat wy tot in de doot

Vwen naem belijden vry

Voor Heeren *ende* Princieren

mat. 10. 19

mar. 15. 11.

luc. 12. 11. Wilt onse mont en tonghe

Seer wijselijck regieren

Voor elcken oudt en ionghe.

mat. 10. 28

1. pet. 3. 14

Apo. 12. 2. *ende* 13. 7.

Apo. 14. 8. *ende* 18. 2. *ende* 20. 10. Vreest niet o Broeders mijn

Haer dreyghen obstinaet

Al doetse v dobbel pijn

Als roock haer rijck vergaet

Die Hoere en haren Boel

Met al haer valsche Propheten

Werden haest in den poel

Al te samen ghesmeten.

Apo. 18. 21 *Als* eenen Meulensteen

Van bouen nederdaelt

Alsoo wert Babel onreen

Wert dan niet meer verhaelt
 Laet ons nv vrome knechten Eccl. 4. 33.
 Heb. 12. 4
 Apo. 2. 10.
 Lijf en leuen waghen
 En voor de waerheyt vechten
 Seer cloeck en onuerslaghen.
 Oorlof aen arm en rijck
 Int Hondtschotsche preeel
 Al doetmen ons onghelijck
 Die boose ontfaen haer deel Rom. 2. 6.
 2. tes. 1. 6. 8
 O Broeders van Hondschoten
 Aenmerckt dit iammer wesen Psal. 79. 3
 Apoc. 17. 6 ende 18. 24.
 Het bloedt dat werdt vergoten
 Van Christi Bruyt ghepresen.

[Ick gherstecooren hoort na mijn]

C Een nieu Liedeken, na de wijze, Alsoot beghint.

Ick gherstecooren hoort na mijn
 Wiens name is Jan Heerewijn
 Wt Enghelant quam ghegangen
 Maer nv ben ick op dit termijn
 Te Hondschoten gheuanghen.
 Dies wil ick nv met mijnen sanck
 Gaen singhen den Heere lof prijs en danck
 Van sijnen wonderdaden
 Dat hy my arme sondaer cranck
 Gheroepen heeft wt ghenaden.
 Als ick leefde in alle quaetheyt boos
 En leyde deen sonde op dander altoos
 Sy en straften my noyt van desen
 Maer als ick dat schipken Christi verkoos
 Sijnde Baren opgheresen. mar. 4. 37.

Gal. 6. 14.

1. Jo. 2. 15. *Ick segghe v tsy o ghy werelts preeel*

Ick hate v met mijnder herten gheheel

Ick wil met v niet langher sneuen

Phil. 1. 21. ende 3. 7. 8 *Voorwaer daer en is gheen beter deel*

Dan met Christo te leuen.

Nv neme ick vast met goeden accoort

Te leuen en steruen op Christi woort

Rom. 1. 16

2. Tim. 1. 8

Mat. 8. 38

Acto. 10. 35 *Waer van ick my niet en schame*

O Heere die v stemme hoort

Die is v aenghename.

Ick blijue by Gods beloften claer

Psal. 12. 7.

Pro. 30. 5. *En ruste op sijne woorden voorwaer*

Want waerachtich sijn, sijn reden

Ick volghe mijn broeders en Susters naer

Die den strijt hebben ghestreden.

Ick hebbe den moet ghegrepen snel

Te dienen so menich aertschen Heere rebel

Mijn lijf ghestelt te pande

Hoe en soude ick my niet doruen wel

Voor de waerheyt laten branden.

Broeders en Susters die vierich sijt

Wilt my toch eenen corten tijt

In v ghebedt ghedachtich wesen

Want ick hope van desen strijdt

Seer corts te sijn ghenesen.

Voor al bidde ick met herten reyn

Alle menschen in des werelts pleyn

Die noch in boosheyt sneuen

Dat sy hen bekeeren al ghemeyn

mat. 3. 2. 8.

Acto. 2. 38. *En niet meer in sonden leuen.*

Voort bidde ick een yeder die is ghesticht

Gheroepen tot dat wonderbaer licht 1. Pet. 2. 4

Heb. 12. 12

Joan 12. 35.

rom. 13. 13.

1. Tes. 5. 5.

Phil. 1. 28.

Dat hy niet en verdraghe

En vander waerheyt niet en swicht

Maer wandele bijden daghe.

Al coempter cruys en lijden naer

En laet v niet beweghen swaer

Door sulcke stranghe doleuren

Want ghy sult staen in vreuchden claer Sapi. 5. 1.

Maer sy sullen eewich treuren.

Die niet en vreesen dat Babels dier

Twelck disputeert met sweert en vier

En van Gods liefde niet en scheeden Apoc. 3. 4. 11.

Die sal die Heere in s'Hemels rosier

Met witte stoulen cleeden.

Verlaet v niet op s'menschen placcaet

Noch op der Inquisiteuren raet

Sy sullen v niet garanderen

Als ghy voor Godts oordeel staet

Daer en wert gheen appelleren.

Broeders hoort wat eenen spot

Sy eeren Beelden voor haren Godt

En dat met veel diensten schoone

Nochtans staet dat int tweede ghebodt Exo. 20. 4

Deu. 4. 16 ende 5. 8. 9.

Verboden elcken persooone.

Sijn sy niet wel verleyders blent

Die t'Houwelijck seer excellent

Als onreynen staet verbieden Heb. 13. 4.

1. tim. 4. 3.

En segghen het is een Sacrament

Twelcke sy selue vlieden.

De Sacramenten sijn seghelen goet rom. 4. 11.

Eph. 5. 26.

Col. 2. 11.

Al van ghenaden in Christi bloet

Rom. 6. 3.
 Gal. 3. 27.
 mat. 26. 26
 1. cor. 11. 23De ghelooighe hebbent so begrepen
 Maer dese willen Godt metter spoet
 Maken diese heeft gheschepen.
 Oorlof aen alle des Princen raet
 mat. 5. 44
 Luc. 23. 34
 Act.. 7. 68.
 Psal. 31. 6.
 luc. 23. 64.Ick bidde den Heere voor uwe misdaet
 In dese mijne banden
 Ick beuele Christo mijnen Aduocaet
 Mijnen Gheest in sijne handen.

[GHy Vrouwen met schoonhey excellent]

C Een nieu Liedeken, Op die Wijse, Ghy die niet meer int Vleesch en zijt.

GHy Vrouwen met schoonhey excellent
 Verchiert tot Godt v went
*P. D.*Prijst hem sijnen name bekent
 Die v dese gaue heeft ghegheuen
 Susanne cuyscheyt tot in den endt
 Vast in v herte prent
 Die Godt fijn onghescent
 Bewaert heeft soot staet beschreuen
 Soo sult ghy sijn gheeert
 Vwen lof werde vermeert
 Ende met verolijsen
 Sal een yeder Man uwe deucht prijsen.
 Susanna die Dochter goet van aert
 Elcken wel vermaert
 Is soo de Schrift verclaert
 Schoon end' dat fleur van alle Vrouwen
 Met Joachim was sy ghepaert
 Daer met sy onbeswaert
 Den Eechstant heeft bewaert

En hadde alleyne al haer betrouwen
 Vast op den waren Godt
 Houdende sijn ghebodt
 Dies hadde sy bequame
 Ouer al eenen seer goeden name.

In haer s'Mans Bogaert triumphant
 Met Boomen schoon beplant
 Susanna haer daghelijcx vant
 Een wandelinghe wast haer ydoone
 De Dienstmaechden sy van haer sant
 Wt haren Hof playsant
 Om aen des waters cant
 Haer heymelijck te wasschen schoone
 Al die Deuren met vliet
 Neerstich sy sluyten liet
 Op dat sy daer alleene
 Haer suyuerlijck mocht wasschen reene.

Als sy daer meynde alleyn te sijn
 Waren op dat termijn
 Twee Oude vol fenijn
 Verborghen daer soot heeft ghebleken
 En spraken haer aen met woorden fijn
 V Lieffelijck aenschijn
 En groote schoonheit dijn
 Heeft ons herten met liefden ontsteken
 Dies doet onsen wille vry
 Anders soo sullen wy
 Van ontucht verboden
 V beclaghen en haest doen dooden.

Seer benaudt was Susanna aldaer
 En suchtede seer swaer

Sy sprack anxt en gheuaer
 Hebbe ick int herte met grooten sommen
 Ist dat ick doe dit stuck oneerbaer
 Steruen moet ick voorwaer
 Doe ickt oock niet het is claer
 V handen en can ick niet ontcommen
 Doch ist beter verstaet
 Vallen sonder misdaet
 In v handt met oneeren
 Dan met misdaet in de handt des Heeren.

Susanna wert haestelijck op ghedaecht
 En valschelijck verclaecht
 Dies beschaemt ende versaecht
 Waren al haer vrienden te samen
 Sy wert veroordeelt ende geiaecht
 Ter doot met spot beclaecht
 Dwelck sy verduldelijck draecht
 Aenroepende des Heeren namen
 Maer Godt verweckte snel
 Den vromen Daniel
 Die tot dien stonden
 Der Boeuen list haest heeft gheuonden.

Hy sprack tot den eersten gheest oorcont
 Onder wat boom sy stont
 Onder eenen Boom sprack hy ront
 Sach ick haer wilt mijn woorden vaten
 Maer den anderen opdoende den mont
 Sprack wt eenen valschen gront
 Dat hijse int feyt beuont
 By eenen Boom vol van Garnaten
 Daniel die sprack seer saen

Ghy liecht beyde daer aen
 Dies moet ghy nv steruen
 So ghy dese Vrouwe soeckt te verderuen
 Dus wert Susanna delicaet
 Vry ghekent voor den raet
 Godt die de sijne niet en laet
 Die vrienden al hem seer verblijden
 Die oude schalcken loos en quaet
 Werden ghedoot met smaet
 En steruen desperaet
 Godt die can sijn volck so tallen tijden
 Helpen ende met den doot
 Straffen den schalcken groot
 En hy werpse als Slauen
 Inden cuyl die sy anderen grauen.
 Ghy Princelijcke Vrouwen soet
 Wilt dit exempel goet
 Houden in v ghemoet
 Godt en sal v ganschelijck niet verlaten
 Die lusten deser werelt onuroet
 V eyghen vleesch en bloet
 Verwint nv wat ghy doet
 Door Christi cracht tot uwer baten
 Met Susanna Godt vreest
 Wt Kinderlijcken Gheest
 Ghy wert verheuen
 Nae desen tijt int Eewich leuen.

AMEN .

FINIS .

Laetste Predicatie

**gedaen van den vromen Dienaer Jesu Christi *Georgius Wibotius*
andersins *Sylvanus*, Dienaer des Godlijcken woorts in de
Nederduytsche Ghemeynte te Londen, Den 14. Junij. 1576. Seer
profijtelijck tot Leeringhe ende vertroostinghe: ende oock tot
wederlegginghe van verscheyden dwalinghen.**

Met een corte beschrijvinghe sijnder sieecten, ende afscheydens deser werelt: Ende
sommighe Epitaphien tot sijnder ghedachtenisse ghemaect.

Isaie. 57. 1.

*De rechtueerdighe coemt om, ende daer en is niemant die het ter herten neemt:
Die Heylighe lieden vvorden vvech gerapet ende niemandt heeft achtinghe daer op:
vvant de rechtueerdighen vvorden vvech gherapet voor den onghelucke.*

Hebre. 13. 7.

Ghedenckt uwe voorganghers die v het woordt Godts ghesproken hebben: ende
volcht haer ghelooue na, aenmerkende de wtcoemste haerder wandelinghe.

Den Neder-duytschen Ghemeynten in allen plaetsen daer sy den naem des Heeren Jesu aenroepen, Ghenade ende vrede van Godt den Vader, door den seluen onsen Heere Jesum Christum.

GHeliefde Broeders, gelijk mijn ghevoonte is somvrijlen eenighe goede sententien vvt de predicatien der Dienaren Gods op te teecken, ende te huys by een te versamelen, tot mijnen ghebruycke, (het vvelcke ick seer profijtelyc vinde.) Alsoo is het gheschiet dat ick den 14. Iunij laestleden, hoorende de predicatie mijnes lieues broeders ende mededienaers Georgij Wibotij vvt het vijfde Capittel des Euangeliums Iohannis terstont inden beghintsel gheroert vverde op te teeken alsulcke leeringhe als ick daer hoorde: Ende dat doende, vvt dien dat my de selue sijne Predicatie al voort ende voort seer vvel beuiel, voornemelijc om dat hy so vele dvvalingen vvt so vveynich vvoorden vvederleyde, so en conde ick niet ophouden met alleenlijck sommige sententien na mijne gevvoonte op te teecken, maer vvert bevveecht de gantsche predicatie op te schrijuen, het vvelck ick ooc dede totten laetsten toe, niet alleene in de substantie, maer

*oock na sijne eygen vwtgesproken vwoorden, so vele het my mogelijk vvas:
 Daerentusschen weynich vvetende ofte denckende dat het sijne laetste predicatie
 vvesen soude. Ende nae dien het nv den Heere alsoo belieft heeft, dat hy den seluen
 onsen lieuen Broeder vvt dit iammerdal in sijn heerlijkheydt gheroepen heeft, ende
 ick na sijn ouerlijden gesien ende gehoort hebbe, dat vele godsalighe Broeders ende
 Susters seer begheerich gevveest sijn om yet van haren lieuen Herder te hebben tot
 een gedachtenisse des selfs, soo hebbe ick by my seluen ghedacht, datmen niet beter
 een yegelijcks begheerte voldoen en conde, dan met dese sijne laetste
 vermaen-vwoorden in drucke te laten vvtgaen ende te verbreyden, ende alsoo den
 bedroefden Nederlantschen Ghemeynten als voor een Testament van sijnent vveghe
 te schencken: het vvelcke ooc mijne medebroederen na onderlinghe beraetslaginghe
 goet ende nut geuonden hebben. Neemt dan Broeders, in dancke onsen arbeyt, de
 vvelcke tot uvven besten, ende tot gedachtenisse onses lieuen Mededienaers ghedaen
 is, ende vaert vvel. Te Londen, Den 26. Octob. 1576.*

*V. L. Broeder in den Heere.
 Iohannes Cubus.*

**Hoort het woort des Heeren het welcke beschrijft de H. Euangelista
Johannis aen het vijfste Capittel sijnes Euangeliums, aen het
vierentwintichste veersken, daer Christus aldus spreect totten Joden.
Johan. 5. 24.**

*VOorvvaer, voorvvaer segghe ick v, vwie mijn vvoordt hoort, ende ghelooft hem die
my gesonden heeft, Die heeft het eevvige leuen: ende coemt in het gerechte niet, maer
is vanden doot doorghegaen in het leuen.*

*Van dese vwoorden sullen vvy V. L. verclaghe doen, soo vviijt ende so breet, als God
de hemelsche Vader na sijn menichfuldige ghenade ende bermherticheyt door sijnen
heyligen Gheest in Christo Iesu sal gheuen vvt te spreken, ende de cortheyt der tijts
sal vwillen toelaten. Hoort neerstelijck toe.*

Christelijcke broeders, om dese voorghelesen woorden beter te verstane, soo sal V.
L. weten dat de sin der seluer woorden Christi eensdeels hanght aen het ghene datter
voren gaet: want om dat Christus te voren geseyt hadde, *De Vader en oordeelt
niemant: vers. 22. 23 maer heeft alle oordeel den Sone gegeuen: Op dat si alle den
Sone eeren gelijk sy den Vader eeren, Wie den Sone niet en eert, die en eert den*

Vader niet die hem ghesonden heeft: so doet hy nv dese woorden daer toe, om te leeren op wat wijze dat beyde de Vader *ende* de Sone moeten gheeert werden, te weten, niet met eenige wtwendinghe eere gelijk de Papisten met vele superstition God eeren willen, maer met het woort Gods te *hooren ende* dat te geloouen, want het gelooue is de opperste eere die de menschen Gode den hemelschen Vader *ende* sijnen Sone Jesu Christo doen connen.

Ende dese plaetse Johannis is een *van* de voorneemste plaetse der heylicher Schrift, op de welcke alle godsalighe menschen wel behooren acht te nemen, ouermidts dat hier als in een summa begrepen wort, ten eersten, alles wat daer dient tot de ware kennisse der salicheyt: namelijk, Hoe dat wy den hemelschen Vader *ende* sijnen Sone Jesum Christum schuldich sijn te eeren: *ende* ten anderen, Wat de sulcke hier namaels van God in Christo te verwachten hebben. Van welcke twee deelen wy in de ordentlijcke verclaringhe breeder hooren sullen. Dan voor al so sullen wy aenmercken de twee eerste woorden die tot gheheel den text gherefereert worden, Te weten dese woorden: *Voorvvaer; voorvvaer.*

Want Christus en ghebruyct hier gheen slechte ghemeyne redenen, maer een groote affirmatie, ende als eenen eedt iae eenen dubbelen eedt: Vereysschende also met de selue woorden een aendachtighe aenmerckinghe

van sulcx als hy nv gaet leeren, *ende* betuygende oock met eenen door de selfde woorden dat sulcx als hy nv leeren sal, de rechte waerheyt is, niet tegenstaende dat het de natuerlijke mensche niet begrijpen en can, ende dat het voor den mensche (die altijd op wterlijke dinghen siet) seer hart schijnt, dat Godt door den ghelooue alleen soude gheeert *ende* ghedient worden, *ende* dat het gelooue totter Salicheyt soude ghenoechsaem sijn.

Ende dewijle Christus hier (als nv gheseyt is) eenen eedt, iae dubbelen eedt doet, so mogen met dese *ende* gelijcke plaetsen wederleyt worden de Wederdooperen de welke den rechten eedt niet en willen toelaten. *Wederdooperen* Maer om dieswille dat dicwils daer af geleert wort, so en sullent wy alsnv niet breeder aenroeren.

Het eerste deel.

Nv om te comen tot verclaringhe des eersten deels, so segt Christus aldus:

Wie mijn vvoort hoort ende ghelooft hem die my ghesonden heeft, &c.

Als Christus hier spreect van *sijn vvoordt* soo verstaet hy sijn H. Euangelium, om het welke te prediken hy van sijnen Vader gesonden was: want nademael Godt in dese laetste tijden door sijnen Sone Christum gesproken heeft, soo noemt de selue Christus, die oock ware Godt is, dat H. Euangelium sijn woort te sijne: *Ende* set also als den eersten trap om eyndelijck totter salicheyt te comen

het ghehoor sijns Euangelius.

Waer wt wy alle te samen eene gemeyne leeringe hebben, dat wy die willen salich worden, ooc van het gehoor des woorts Christi beghinnen moeten, dat wt zijnen mont coemt, ende wt den mont der ghener die hy gesonden heeft Luc. 10. 16 het Heylighe Euangelium te prediken, tot de welcke hy geseyt heeft, wie v hoort die hoort my.

Ende dit ghehoor dat Christus hier vereyscht ende noodich totter salicheyt, dat presupponeert ooc de Predicatie des H. Euangeliums: want ghelijck Paulus seyt, Hoe rom. 10. 14 sullen sy hooren sonder Predicant? Soo dat hier geleert wort, hoe dat de Predicatie des H. Euangeliums moet gheschieden ende ghehoort worden: ende daer na: Hoe dat wt het ghehoor moet ghelooft worden in den ghenen van den welcken Christus gesonden is, dat is, in God den Hemelschen Vader, (als wy terstont hooren sullen) niet met een bloote Jaco. 2. 19. wetenschap ofte vlieghende kennisse (want dat en is gheen gelooue, dewijle ooc de Duyelen wel sulcken ghelooue hebben) maer met een vast onwanckelbaer vertrouwen.

Ende hier moet seer wel ghenoteert zijn, ghelijck het woort ende het ghelooue hier by malcanderen staen, datse also nemmermeer van malcanderen en moghen gescheyden worden: want dat Godt tsamen gheuoecht heeft, Mat. 19. 6 dat en sal den mensche niet

scheyden, ghelijck van het Houwelijck gheseyt is. Want het ghehoor des woorts en ghelt voor Godt niet, ten sy dat het woort ghelooft werde: ende wederom, het ghelooue en is voor Godt gheen waerachtich ghelooue, ten sy dat het come wt het ghehoor des woorts Godts, ghelijck Paulus seyt, rom. 10. 17 Het ghelooue is wt het ghehoor, ende het gehoor door het woort Godts. Soo sullen wy dan het Euangelium hooren dat Jesus Christus der werelt gheopenbaert heeft, op dat wy daer door in Godt gheloouen.

Wt dese plaetse worden wederleyt sommighe Libertijnen ende gheestdrijuers, de welcke het ghelooue willen vanden woorde *Geestdrijuers*. scheyden, dewijle sy seer hooghelijck roemen van een ghelooue dat hen coemt (soo sy segghen) door wonderlijcke reuelatien des gheests, ende het ghehoor des woorts Christi ende den gantschen Kercken dienst van Godt ingheset, verwerpen ende oock haren spot houden met de Seghelen des woorts, namelijk de Sacramenten de welcke sy een poppen spel noemen.

Ende niet alleen die, maer alle menschen *Flauvve hoorders des vwoorts*. die den tijtel van gheloouighe voeren, ende daerentusschen soo flau ende soo traech zijn in het ghehoor des Godlijcken woorts, die worden hier oock ghestraft: want naedemael door het ghehoor des woordts Christi de Vader ende de Sone gheeert wordt,

so volcht daer wt, dat si hem seer flauwelijcken eeren bie het woort Christi flauwelijcken hooren. *Ende* naedemael dat het ghelooue wt rom. 10. 17 het ghehoor is, so volcht oock daer wt datse moeten seer flau in den gelooue sijn de welcke flau in het gehoor sijn. Derhaluen so bidde ic een yegelijck om Christi wille, dat doch de groote slappicheyt eenmael mach ghebetert worden. Maer wat helpt doch datmen vele hier toe vermaent? Ick hebbet so dickmael vermaent dat ick voortaan wel mochte stom worden, Hy is nu stom gheworden door zijn doot, de welcke hy hier schijnt te voorseggen want men siet doch al te weynich beteringe. Om te gaen wandelen, *ende* eenen pot te gaen drincken, ia om boose wercken te doen daer mede de Satan gedient wort, daer toe wort welt tijd geuonden. Item, om sijn tijtelijcke affairen te doene, *ende* wterlijcke profijt te soecken, daer en is niemandt flau noch slap, maer om Christi woort te hooren, daer mede de Vader *ende* de Sone gheeert wort, daer door het gelooue *ende* eyndelijck de salicheyt vercregen wort, daer toe en is geenen tijd, daer in ismen flau *ende* slap: Maer de Godtsalighe die hier in niet beschuldicht en sijn, die en worden van my niet ghemeynt, dan die in sulcx beschuldich sijn, gelijcker (leyder Godes) maer te vele en sijn, die worden van my gemeynt, *ende* die bidde ick om Christi wille, si willen haer eenmael beteren, op dat door de groote onachtsaemheyt, ia verachtinghe des Godlijcken woorts, die toorn *ende*

straffen Gods ouer ons niet en comen.

Maer (om voort te gaen) hier worden oock *Goede intentie drijuers*. wederleyt alle Papisten *ende* andere die inde plaetse van het rechte gelooue, setten de goede intentie *ende* meyninge, *ende* leeren datmen daer door Gode behaghen can in al sijn doen, als men slechts doet met intentie van God te behagen. Door welcke schadelijcke leeringhe, dewijle sy eenighen schijn heeft, de onwijse *ende* slechte menschen in hare onghelooue, superstition, *ende* menschelijcke insettingen seer ghesterct worden. Hier tegen seyt de Heere, Sy eeren my te vergeefs leerende gheboden mat. 15. 9. Jes. 29. 13. *ende* leeringhen der menschen. *Ende* Christus leert op dese plaetse, dat door het gehoor sijnes woorts *ende* het ghelooue de Vader *ende* de Sone gheeert worden. Want dewijle daer maer een God, *ende* maer een Gods woort en eph. 4. 5. 6 is, so en isser oock maer een ghelooue wt het selue Gods woort, buyten het welcke gheen ro. 14. 24. dinc Gode aengename en is: want alles wat wt dien gelooue niet en is dat is sonde, *ende* het is onmoghelijc sonder dat ghelooue Gode te behagen. Daerom dat ooc metter waerheydt gheene menschen en connen gheseydt worden goede intentien te hebben, de welcke hen seluen den worde Godts niet en onderworpen om daer na hare intentie te formeren: want een intentie buyten Godes woort, en is gheen goede maer een quade intentie. Volcht:

Ende gelooft hem die my ghesonden heeft.

Als Christus hier niet en seyt, Wie mijn woort hoort *ende* my ghelooft, maer wie mijn woort hoort *ende* ghelooft hem die my gesonden heeft, soo bewijst hy daer door, dat zijn woort het woort Godts is die hem ghesonden heeft, in den welcken de menschen door het woort Christi moeten geloouen. So dat Christus hier mede beuesticht de autoriteyt des H. Euangeliums, leerende dat het coempt wt beuel ende wt den mont Godes: ghelijc oock Christus noch op ander plaetsen segt, Joan. 7. 16 ende 8. 28. ende 12. 49 dat zijn Leere niet en is zijn Leere (te weten soo vele hy mensche was) maer des ghenen die hem ghesonden heeft.

Dan hierentusschen sullen wy oock weten, tegen de Arrianen, Dat door dit seynden, *Arrianen*. de Godheyt Christi niet vercleynt en wort: Want al ist sake dat de Coningen der Aerden sulcke Ambassaten seynden die minder sijn dan sy van machte *ende* autoriteyt, so en is nochtans het seynden Jesu Christi, die *van* God den Vader gesonden is also niet te verstaen: Philip. 28. want hoewel Christus hem seluen vernieticht *ende* vernedert heeft totter doot des Cruyces toe, soo is hy nochtans *ende* blijft altijts de Sone Gods, vander seluer natuere, substantie, ende wesen, Item vander seluer macht ende eewicheyt metten Vader, ende moet derhaluen geeert worden metten Vader. Joan. 5. 15 Soo dat Christus van den Vader, met

den welcken hy een is, door dit seynden geensins na sijne Godlijcke natuere vercleynt en wort. Nv voorder in dese woorden:

Ende ghelooft hem die my ghesonden heeft,

Leeren wy oock, dat wy niet alleenlijc in eenen Godt moeten gheloouen, maer in dien God de welcke Christum gesonden heeft: So dat Godt van den menschen anders niet en can bekent ofte gelooft worden tot salicheyt dan in Christo Jesu, in den welcken hy hem selven geopenbaert heeft: Want Godt (gelijc 1. Ti. 6. 16. Paulus seyt) woont in een ontoeganckelijc licht. *Ende* niemant en kent den Vader *dan* de Sone, *ende* dien het de Sone wil openbaren. mat. 11. 17Niemant (seyt Johannes) heeft oyt God gesien: 1. Joan. 2. 23 maer de eenich gheboren Sone die in den schoot des Vaders is, die heuet ons verclaert. Ende so wie den Sone versaect, die Joan. 1. 18 en heeft oock den Vader niet.

Hier worden wederleyt niet alleenlijck de Heydenen de welcke vele Goden hebben, *Heydenen*. maer ooc alle die ghene die roemen maer eenen God te hebben, namelijk den Schepper des Hemels *ende* der Aerden, *ende* nochtans Jesum Christum versaken dien hy ghesonden heeft. Gelijc de Joden de welcke niet en gheloouen *Ioden*. in God die Christum gesonden heeft, maer in God die Christum (soo sy segghen) noch senden sal. *Ende* de Turcken, die den Mahomet *Turcken*. in de plaetse Christi setten. Item, hier worden oock wederleyt de ghene die den

rechten Christum niet en hebben dien God gesonden heeft nae sijne beloften, maer eenen Christum die sy hen seluen wt hare eyghen *Arrianen*.hoofd versiert hebben: gelijk de Arrianen, de welcke eenen Christum hebben die geen ware God en is wt Godlijcke substantie ende natuere. *Wederdooperen* Ende de *Wederdooperen*, de welck eenen Christum hebben die geen ware mensche en is, wt menschelijcken sade ende substantie. Dese en geloouen al niet in Godt die Christum gesonden heeft, dewijle sy den rechten Christum dien hy gesonden heeft, versaken, ende eenen anderen Christum verdichten, die van God noch belooft noch ghesonden is.

Papisten.

Ende ten laetsten so werden hier ooc wederleyt, die verblinde Papisten, de welcke, hoewel sy den rechten Christum in sijne natueren recht belijden, nochtans niet recht en gheloouen, dat is, hare gantschr vertrouwen niet en setten in God die Christum gesonden heeft, maer veel meer in verstoruen heylighen, de welcke si in alderley siecten ende nooden aenroepen, tot groote onteeringhe Godes, die ons sijnen Christum gesonden heeft, op dat wy door hem alleene souden behouden worden.

Sy segghen wel dat sy in de Santen ende Santinnen niet en geloouen, maer nochtans betuyghen sy contrarie metter daet, dewijle sijse aenroepen, want (gelijck Paulus seyt) Ro. 10. 14 Hoe sullen sy aenroepen, in den welcken sy niet en gheloouen?

Soo sullen dan alle oprechte Christi geloouighe het woordt Christi hooren, *ende* ghelooouen in den eenighen waren Godt die Christum gesonden heeft, *ende* hem alleen aanroepen in den welcken sy ghelooouen?

Het tweede deel.

Nv comende tot het tweede deel, soo sullen wy sien wat den ghelooouigen wt genade beloeft is. Hier van segt Christus.

Wie mijn vvoort hoort, ende gelooft hem die my ghesonden heeft, die heeft het eeuuwich leuen. &c.

Dese beloefte bestaet in dry puncten, waer van het eerste is dat de sulcke die het woort Christi hooren, *ende* geloouen hem die Christum gesonden heeft, het eewich leuen hebben.

Ende als Christus hier seydt, *hy heeft het eeuuwich leuen*, so verstaet hy daer mede het leuen der sielen: want nademael het leuen des lichaems, *ende* alles wat den lichame aengaet ongestadich *ende* ongeduerich is, soo wort dat eeuuwich leuen ontwijffelijck verstaen van gheen ander leuen, dan van het leuen der Sielen, dat is, de salicheyt der sielen: 'Ghelijc Petrus oock segt, Dat het eynde des gheloofs 1. Pet. 1. 9 is de Salicheyt der sielen. Het welcke oock Christus verscheyden mael meer dan op dese plaetse verhaelt heeft, als by Johannem, daer hy segt: Soo lief heeft Godt die werelt Joan. 3. 16 gehadt, dat hy *sijnen* eenigen geboren Sone ghegheuen heeft op dat een yeghelijck die in

hem gelooft niet en verderue, maer hebbe dat eewige leuen. Ende int laetste des seluen Capit. Wie in den Sone Godts gelooft die heeft het Joan. 3. 31 eewige leuen: ende wie den Sone ongehoorsaem is, die en sal het leuen niet sien, maer den toorne Gods blijft op hem. Ende aen het seste Capit. daer hy hem seluen het leuende broot noemt, belooft hy ooc den ghenen die daer van eten, Joan. 6. 53 dat is hem gheloouen, (ghelijck gheheel die materie van den gelooue verstaen wort) dat sy sullen inder eewicheyt leuen.

Ende dit woort *heeft* en is ooc niet sonder sijn Emphasis ofte cracht te hebben: want hoe wel de geloouighe de besittinghe des eewighen leuens noch niet en hebben, so hebben sy nochtans het eeuwich leuen inder hope, ende besittent alreede door het ghelooue in Christo Jesu. Alsoo dat sy gantsch gherust sijn in hare conscientie, de welcke van de verschrickinghe der sonde ende des doots beurijt sijnde, door een onuerwinnelijcke hope het eewighe leuen alreede besittet.

So worden dan met dese plaetse wederleyt *Papisten*. de *Papisten*, die haer seluen voor gheloouigen wtgeuen, ende nochtans twijfelen van hare salicheyt: seggende, Ick soude wel willen steruen, wist ic waer ick varen soude: Ja de welcke leeren dat het eenen lichtueerdigen roem ende onuerdraghelijcke vermetenthey is, dat de geloouige seggen, dat sy haerder salicheyt seker sijn, ende die also het woort der beloften

Godts in Christo Jesu in twijfel stellen, *ende* ongewis maken so vele in haer is: daer nochtans de H. Schrift den gheloouighen de salicheyt toeseyt, ghelijc wy oock in de verclaringen der laetster woorden deses veerskens, breeder hooren sullen.

Ende naedemael het eewich leuen den gheloouighen alleene toegheseyt wort, so worden hier ooc wederleyt de ghene, die het leuen soecken wt des Paus Bullen, aflaten, *ende* indulgentien. Ende alle werckheylyghen *VVerckheylyghen*. die het leuen soecken in eenighe wtwendige wercken oft ceremonien: Als ten eersten, die haer rechtueerdicheyt drijuen wt de wercken des Wets, daer nochtans het gelooue alleene het eewich leuen vaet, *ende* de wercken anders niet en sijn, dan ghetuygen des gheloofs, om het ware gelooue van den valschen te onderscheyden. Ende ten anderen, (het welcke noch ergher is) die het leuen soecken wt de menschelijcke insettinghen buyten Godts woort. Ende ten derden, (het welcke het alderquaetste is) die het leuen soecken wt verboden superstition *ende* afgoderijen, teghen Godts woordt. Want hoe dat dese menschen roemen *ende* haer selue troosten in hare wterlijcke wercken, het sy des wets, het sy die si selue verdichten, oft van andere verdicht sijnde, curioselijck onderhouden, soo is nochtans de waerheydt, datter nergens in gheenen waerachtighen troost der salic-

heyte vinden en is, dan in de beloften Gods in sijn H. woort begrepen, de welke de menschen alleene door het ghelooue moeten deelachtich worden. Volcht.

Ende coemt in het gherichte niet.

Dit is nv het tweede punct der beloften die Christus den geloouigen doet, het welke hy by het voorgaende genoecht heeft, op dat de vreesse des oordeels den geloouigen de hope des leuens niet en soude verminderen: so dat hy hier door beuesticht de voorgaende woorden der beloften van het eewich leuen.

Maer dewijle hier geseyt wort dat de geloouighe in het gherichte oft oordeel niet en coemt, soo valt hier een questie, hoe dat dan 2. cor. 5. 10. Paulus seyt: Wy moeten alle openbaer worden voor den Rechterstoel Christi op dat een yegelijck behale het ghene dat door het lichaem gheschiet, nae dat hy ghedaen heeft, tsy 1. Pet. 4. 3 goet oft quaet? ende hoe dat de Schrift seyt, dat Christus oordeelen sal de leuende ende de doode, dat is alle menschen die leuende oft doot sijn sullen ten dage des oordeels: want daer wt schijnt te blijcken hoe dat ooc de geloouige int gherichte sullen comen? Daer op wort gheantwoort, dat dese plaetsen tegen malcanderen niet en strijden: want de gheloouige sullen wel in het oordeel comen, dat is verschijnen *ende* tegenwoordich sijn gelijck mat. 25. 33. Christus segt, Dat hy de schapen sal stellen ter rechter handt, *ende* de Bocken ter slincker

hant: maer nochtans, so en sullen de ghelooighe (die daer schapen genoemt werden) in het oordeel niet comen, dat is in de sententie des oordeels niet vallen: want sy en sullen niet geoordeelt worden: maer ter contrarien sullen hooren die lieffelijcke stemme des Heeren: Coemt ghy gesegende mijns Vaders, besit mat. 25. 34 dat Conincrijcke dat v bereyt is van den beginne der werelt. So dat dit woort Gerichte oft oordeel op dese plaetse eygentlijk voor de verdoemenisse genomen wort, in de welke de gelooighe niet comen en sullen: want dewijle Christus al haere sonden versoent Rom. 8. 1. heeft, so en isser gheen verdoemenisse den ghenen die in Christo Jesu sijn. Ende daer om wordt in veel duytsche Testamenten het woort verdoemenisse geset in de plaetse van het woort Gherichte: te weten om desen sin ende meyninge Christi te beter wt te drucken.

Volcht ten laetsten:

Maer is van den doot doorgegaen in het leuen.

Dit is het derde punct der beloften Christi die hy den ghelooighen doet. Ende dit woort *doot* mach beyde van de doot der sielen, ende vande doot des lichaems verstaen worden: Want gelijk het lichaam sterft als het door het verscheyden der sielen het leuen verliest, alsoo wort ooc geseyt dat de siele sterft, als si door de sonde het leuen verliest: gelijk Christus seyt tot de Gemeynthe van Sardis, Ick weet Apoc. 3. 8. uwe wercken, namelijc dat ghy den naem hebt

dat ghy leeft, *ende* ghy sijt doot. Ende Paulus 1. Tim. 5. 6vande weduwen: Die in wellust leeft, die is leuende doot. Nv die het Euangelium hooren *ende* geloouen, die gaen *van* de doot der sielen in het leuen. Ghelijc Paulus totten Ephesien Ephe. 2. 10 Collo. 2. 13 seyt, *Ende* hy heeft v mede leuendich gemaect als ghy doot waert door de misdaden *ende* sonden. *Ende* die het Euangelium hooren *ende* gheloouen, die gaen ooc van de lichamelijcke doot in dat hemelsche *ende* eewich leuen, al waer si by Christo versamelt worden: want in den gheloouighen wort de doot verslonden, *ende* is hen niet anders, dan de dore des eewighen leuens.

Ende hier wt hebben de geloouige een troostelijcke vemaninge, *namelijc*, Dat si de doot Rom. 5. 12

1. Reg. 2. 2 niet en behooren te vreesen: Want hoe wel de doot die wt de sonde haren oorspronc heeft, Hebr. 9. 27 de wech der gantscher werelt is (want alle menschen is geset eens te steruen) so isser nochtans dit onderscheyt tusschen *den* doot der ongeloouigen *ende* der geloouigen, dat den ongeloouigen de doot is eenen doorganc tot de eewige helsche pijn *ende* tormenten, *ende* dat den geloouighen de doot niet anders en is, dan (ghelijc hier staet) eenen doorganc in het leuen. So dat si voor haer tijtelijcke leuen, *ende* alles wat sy steruende hier verlaten, het sy goet, vrienden, wijf, kinderen, &c. hebben sullen dat eewige leuen het welcke hen hier beloeft wort, dat is de eewige vreucht, by de welcke

gheen tijtelijcke dinghen te weggen en zijn: Want gheen ooghe en heeft ghesien, gheen oore en heeft gehoort, *ende* in gheen herte des Jes. 64. 4

1. Cor. 2. 9 menschen en is ghecomen, dat God bereydt heeft den ghenen die hem liefhebben.

Is doorghegaen.

Nv is hier oock wel te mercken dat Christus in dese woorden, *Is doorghegaen*, ghebruyct de wijze van spreken die de Propheten dicmael gebruycken: de welke door de groote versekertheyt die sy hebben dat eenich dinc gheschieden sal, segghen dat het selue gheschiet is, also ghebruyckende den voorleden tijt voor den toecomenden. Ghelijck Isaias Jesai. 9. 5. seyt, Een kint is ons gheboren, een Sone is ons ghegheuen: het welke van de gheboorte Christi ghepropheteert is, als oft Christus aldoen alreede hadde gheboren gheweest, hoe wel het nochtans lange tijt daerna eerst gheschiede. Ende sulck een wijze van spreken en behoort ons niet nieuwe te wesen, dewijle wy ooc selue in onse sprake wel sulc een ghebruyck van spreken hebben: ghelijck een Capiteyn die vande Victorie versekert is, wel seght tot sijnen Crijchsknechten: Wel aen, laet ons aen vallen, wy hebben *De salicheydt der geloouighen is ghevvis*. de victorie, oft de victorie is onse: het welck soo veel ste segghen is, als wy sijn versekert dat wy de victorie hebben sullen. Soo dat Christus hier dusdanighen wijze van spreken oock ghebruyct om den geloouighen de

vasticheyt *ende* sekerheyt haerder salicheyt te kennen geuen, ghelijck Paulus oock segijt, Ephe. 2. 6. Dat God ons met Christo heeft opgeweckt *ende* mede geset in de hemelen in Christo Jesu: Want al ist sake dat wy het eewich leuen noch maer in de hope *ende* niet inderdaet en besitten, soo weten wy nochtans dat wy in de possessie comen sullen: Ja so sekerlijck, als oft wy alreede *van* nu daer in gheset waren, Collos. 3. 3. ghelijck wy oock in onse hooft Christo Jesu daer in gheset sijn: Want onse leuen is met Christo verborgen in Gode. Wy zijn Christo 1. pet. 1. 23.

1. Joan. 3. 9.

Ephe. 1. 13 ingelijuet, die de fonteyne des leuens is: Wy zijn wederboren wt onuerganckelijcken sade, het welcke is het saet des eewighen leuens dwelc in ons blijft. Wy zijn verseghelt door den Heyligen Gheest der beloften, de welcke is het pant onser eruen. So datter aengaende de salicheyt der geloouigen, gheenderley twijfelachticheyt vallen en can. Daerom dat Paulus vrijmoedelijc *van* sijnee *ende* der gheloouigher toecomende salicheydt aldus 2. Tim. 4. 7 spreect, segghende: Ick hebbe eenen goeden camp gecampt, den loop hebbe ic geeyndicht, het gelooue hebbe ick ghehouden, voort so is my de Croone der rechtueerdicheydt wech gheleyt, de welcke my te dien daghe gheuen sal de Heere, de welcke my te dien daghe gheuen sal de Heere, die een rechtueerdich Rechter is: *ende* niet alleene my, maer ooc allen die sijne verschijninge lief hebben. Soo wort hier dan alle twijfel wech ghenomen, teghen de

ghene die leeren Dat het eenen vermetelijcken roem is, dat de geloouige segghen van hare salicheyt versekert te sijn. *Ende* hoe soude doch Godt de gheloouighen connen verdoemen 1. cor. 8. 30. om hare sonden, dewijle de selue door het lijden Christi versoent zijn? Hoe soude hy meerder acht nemen op de sonden, dan op de versoeninge sijnes Soons? Wel is waer dat wy alle sondaers zijn *ende* de verdoemenisse wel verdienen, maer dewijle wy Christum door den gelooue aennemen, so worden onse sonden door de rechtueerdicheyt Christi also bedeckt, datse voor God in rekeninge niet ghebracht en worden: Ja dat wy in Christo rechtueerdich *ende* heylich gherekent worden, *ende* dat wy in hem (als geseyt is) die gewisse salicheyt, *ende* het eewich leuen verwachten: daerom dat Christus hier seyt, Dat de geloouige van den doot doorgaen zijn in het leuen.

Met dese plaetse worden oock wederleyt de Saduceen *ende* Epicureysche Libertijnsche *Saduceen*, *Epicureen*. menschen, de welcke de Opstandinghe van den dooden versaken, *ende* seggen, dat de sielen der menschen metten lichaem steruen *ende* vergaen als de sielen der beesten: Want gelijk te voren van Christo geseyt is, dat de gheloouige hebben het eewich leuen, also wort hier geseyt, Datse zijn doorgaen van den doot in het leuen: waer mede ontwijffelijck betuycht wort, dat hare sielen niet en steruen. Ghelijck ooc Christus wtdruckelijcken seyt

mat. 10. 28 tot sijnen Discipulen: En vreest niet voor de ghene die het lichaem dooden, ende de siele niet en connen dooden: maer vreest dien meer, die machtich is beyde lijf ende siele te verderuen in de helle. De welcke groue dwalingen ooc wederleyt sijn van Christo by Mattheum mat. 22. 29 Cap. 22. daer hy seyt, Datse also dwalen om dat sy de Schrift niet en weten: Ende van 1. Cori. 15. Paulo 1. Cor. 15. seer oueruloedelijck: waer by wy het selue nu sullen laten blijuen.

Dan hier worden oock noch voorder seer *Der Papisten Vageuier*. claerlijck wederleyt de Papisten, de welcke tusschen de doot ende het leuen, waer van Christus hier spreeckt, een seker Vaghevier setten, in het welcke sy segghen, Dat de sielen der gheloouigen na de doot eenen langhen tijt moet en ghesuyuert worden eer sy in dit leuen mogen comen. Door welcke leere sy also ten eersten den versierden viere toeschrijuen, dat den bloede Christi alleene moet toegheschreuen worden. Want so het bloet 1. Joan. 1. 7 Christi (gelijc Johannes seyt) ons reynicht van alle sonden, wat sonden *can* daer ouerblijuen, die door dat vier moet gereynicht worden? Eph. 5. 27 Ende so de Heere sijne Ghemeynte also suyuert, datse noch rimpel noch vleckes en hebbe, ia also datse in het oordeel niet en coemt, maer doorgaet van de doot in het leuen, wat resteert daer dan noch te suyuere?

Ende ten anderen so willen sy noch reyninghe en bereydinghe totten leuen na de doot

setten, daer ter contrarien metten doot de dore ghesloten wort, ende de bereyde metten Bruydegom in gaen, *ende* de onbereyde daer mat. 25. 10. buyten bliuen. Want Christus en set hier doch tusschen de doot *ende* het eeuwich leuen gheenen middeltijt in *den* welcken men veel iaren moet gereynicht *ende* totten leuen bequaem gemaect worden, maer gheeft veel meer te kennen, datter gheenen middeltijt en is, als hy seyt, Dat de geloouige vanden doot doorgaen in het leuen. Ghelijc wy oock op een ander plaetse wt sijn eygen woorden seer claerlijck verstaen mogen, daer hy den geloouighen Moordenaer terstont het Paradijs, dat is den Hemel beloeft, seggende als met eenen eedt: Voorwaer heden sult ghy met my in den Paradijs wesen: Alwaer hy seyt Luc. 23. 43 *Heden*, *ende* niet na vele iaren, als ghy int vier gereynicht zijt. *Ende* dewijle ooc de ongeloouige (na ghetuygen der gantscher Schrift) verdoemt zijn, *ende* gheensins na hare doot ten eewigen leuen en connen gebracht worden, so en can oock den seluen het Vagheuer tot geene suyeringe der sonden, *ende* bequaemmakinghe totten eewighen leuen ghestelt worden. So dat noch geloouige, noch ongeloouighe in het Vagheuer en connen. *Ende* gewisselijc dese verleyders en zijn *den* steruenden menschen met hare Vageuier niet anders dan een groote oorsake der desperatie: Want hoe sullen de arme menschen connen getroost sijn

als *hem van* de volcomen suyeringe door het bloet Christi niet geleert en wort, *ende* niet anders voorgehouden en wort, *dan* een vier in het welcke sy *terstont* moeten gaen branden eenen termijn *van* veel iaren, eer sy totten leuen comen? Maer dat dese leere *niet* op het woort Gods, *dan* op de enckel giericheyt der Papen gefondeert is, dat blijkt ghenoech wt de Wtuaerden, Sielmissen, Jaergetijden, Aflaten *ende* Pardoenen, *ende* alsulcken tuych door de welcke sy *onder* het decsel van de pijn deses haren versierden Vageuiers te vercorten der Weduwen, Weesen, *ende* armer luyden huysen op eten.

Ende ten laetsten so worden hier ooc wederleyt de Wederdooperen *ende* alle andere die *Het slapen der sielen* daer seggen, Dat de sielen der geloouigen wt den lichaem verscheydende, gaen slapen: Want als Christus hier seyt, Dat de gheloouighe doorgegaen zijn *van* den doot in het leuen, so is wel te verstaen, dat door dit woort *Leuen*, gheenen slaep beteeckent en wort: want anders so soude ooc de siele des moordenaers in den Paradijse sijn gaen slapen: *ende* dewijle luc. 23. 43. Christus tot *hem* seyde, Heden sult ghy met my inden Paradijse wesen, so soude ooc de siele Christi selue daer moeten sijn gaen slapen. Maer also niet, want als Christus seyt, luc. 23. 45. *Vader* in dijne handen beuele ic mijnen Gheest: so en verstaet hy daer door niet *dat* hy mocht gaen slapen, maer leuen in de heerlijkheyt zijns Acto. 7. 39 Vaders. *Ende* als Stephanus, de hemelen open

siende, Christum aenroept *ende* seyt, Heere Jesu ontvangt mijnen gheest, so en begeert hy niet te gaen slapen, maer by Christo te wesen in dat Hemelsche leuen. Also ooc Paulus Phili. 1. 23 seggende: Ic begeere ontbonden te sijn, *ende* met Christo te wesen, begeert al wat anders *dan* te gaen slapen, te weten, metter sielen by Christo te leuen in de eewige vreucht: Galla. 2. 10 want hier blijuende, leefde Christus in *hem*, gelijc hy betuycht, so dat hy door het begeeren *van* te gaen slapen (so hy maer sulckx begheert en hadde) sijn eygen schade soude begheert hebben. Ja de siele en *can* selfs niet slapen, *want* sy heeft altyts hare werckinge, gelijcmen in de slapende lichamen altyts eenighe beweghinge siet door de werckinge der sielen, waer wt dat ooc de droomen comen: *want* de menschen en souden niet droomen so de sielen sliepen. *Ende* so de siele niet slapen en *can* becleet sijnde met het sware lichaem, hoe sal si dan connen slapen daer van verlost sijnde?

Maer die dit slapen der sielen drijuen, die willen haer ten eersten behelpen met die plaetsen der H. Schrift, de welcke segghen, dat de Heylighen ontslapen sijn, ghelijc *van* Stephano ende vele andere gheseyt wort, Acto. 7. 10 als willende daer wt besluyten, dewijle het steruen slapen ghenoeemt wort, dat de sielen der steruenden slapen gaen slapen: waer wt dat dit van den lichamen ende niet vande siele geseyt wort, dat is openbaer: *Want* de lichamen

worden alleene gheseyt te slapen, om dieswille dat sy wederom sullen opgheweckt worden ten ioncksten daghe, in de toecomste onses Heeren Jesu Christi, gelijc menighe plaetsen der Schrift ghetuygen: so dat dese obiectie al te blau is. Dan sy hebben noch een ander plaetse daer mede si voornemelijc hare opinie willen defenderen, te weten Apoc. 6. 11 Apocal. 6: Daer den sielen der verslagenen die onder den altaer waren, geseyt wort, dat si rusten soudent: Het welcke woort Rusten, sy seggen dat het slapen beteekent. Maer men can wel rusten al ist datmen niet en slaept: want rusten beduyt ooc stille zijn: ghelijc daer staet Apo. 14. 13 aen het 14. capit. Dat de salige dooden die in den Heere gestoruen zijn, rusten van haren arbeyt. Ende dat dese sielen te voren oock niet en sliepen, dat staet seer claer wtghedruckt in het voorgaende veersken, het welcke seyt, Dat sy riepen met luyder stemmen, segghende: Hoe lange, o heylighe ende waerachtige Heere, oordeelstu ende wreecstu onse bloet niet van de inwoonders der aerden? Alwaer een yegelijck wel bemercken can, dat roepen met luyder stemmen geen slapen en is. So en sliepen si dan niet, maer hen wert geseyt, Dat si noch eenen cleynen tijt rusten soudent, dat is stille sijn van sulcken roepen ende claghen, tot dat hare mededienaers ende broeders veruult worden, die ooc soudent ghedoot worden ghelijck als sy.

Nv (dewijle den tijt verlopen is) sullen wy

onse profijt doen met dat wy gehoort hebben, *ende* wt desen text vermaent worden, dat wy het Euangelium onser salicheyt, dat Christus ons soo hooghelijck beuolen heeft, met een vast betrouwen aennemen: want wy hooren hier hoe dattet beuestighet is door den mont der waerheyt, op dat wy vastelijc daer op mochten steunen: voornemelijck als wy door de gedachtenisse des doots, *ende* des toecomenden oordeels in onse herten *ende* consciencien ons beswaert vinden. Daer en is niet dat den mensche meer verschrickt, dan de doot *ende* verdoemenisse: maer hier teghen sterckt ons Christus, leerende dat de ghene die sijn heylich woort hooren *ende* geloouen in God die hem ghesonden heeft daer van vry werden *ende* ten eewighen leuen ingaen. So dat de geloouige met opgerechten hoofde de verlossinge hares lichaems verwachten mogen, dewijle hen het ware *ende* salige leuen so sekerlijc van Christo selue toegheseyt is. *Ende* hier toe dient ons de stemme Christi inden H. Euangelio: Datse ons in den ghelooue stercke, *van* sonden in eene nieuwicheyt des leuens opwecke, *ende* dat wy also dit leuen, dat maer een schaduwe en is, tot de genietinghe des eeuwichen leuens opghenomen worden in Christo Jesu onsen Heere.

Den welcken sy lof, prijs, *ende* Heerlijckheyt inder eeuwicheyt. Amen.

C Corte beschrijuinge der sieckten ende des steruens Georgij Wibotij.

*DE*se Predicatie van onsen lieuen Broeder Georgio Wibotio aldus metten ghebeden ende Lof-sanghen behoorlijk, ende met grooter beuallicheyt in de Nederduytsche Kercke te London, wt den Euangeliio Johannis (het welcke hy in de selue Ghemeente van voren aen dus verre verclaert hadde) ghedaen sijnde, op den 14. Junij voor den middach, ende de selue onse Broeder daer nae te huys ghegaen sijnde, soo heeft hem Godt terstont ontrent den middach, een sieckte toeghesonden: de welcke hem alsoo beuanghen heeft, dat hy na dien dach, gheen lichamelijcke spijs meer en heeft ghenomen: ende ooc gheene ruste meer en heeft ghehad, tot dat hy eyndelijc den thienden dach daer na, in den Heere ontslapen is. Door de welcke sieckte hy ooc na dry daghen, wel aenmerckende *ende* gheuoelende dat *hem* de Heere wt de elendicheyt deses leuens roepen wilde, heeft hem gantsch ghewillichlijck daer toe bereyt: met woorden ende ghelaet anders niet wtgheuede, dan dat hy seer wel begheerde ontsleggen te worden, ende met Christo te sijn.

Ende als vele Broederen *ende* Susteren der Gemeeynten, dese dry eerste daghen van sijn sieckte ghehoort hebbende, by hem ghecomen sijn, om hem te vertroosten, soo heeft hy selue hen veel meer getroost: als aenmerckende dat sy veel meer troost behoefden, in hare ouergroote droefheyte die sy hadden om syner sieckten wille. *Ende* heeftse oock vlijtelijc vermaent, dat sy in de leere des

H. Euangeliums, die sy van hem gehoord hadden, volstandich soudē blijuen totten eynde toe: ondertusschen oock seer vierighe ende ernstighe ghebeden totten Heere doende, soo voor de Gemeynthe Godes, als voor hem seluen.

Maer so wanneer nu in de eerste versamelinghe der Ghemeynthen, den vierden dach syner sieckten, dat is, op den Sondach den 17. Junij, seer ernstelijck voor hem van sijne Mededienaren ghebeden wiert: *ende* daer door sijne sieckte der gantscher Ghemeynthen kenbaer ghemaect wert: so is daer na sulcken groot ghetal der bedroefder schapen tot hem ghecomen, om hem te troosten, om hem noch eenmael te siene, om oorlof aen hem te nemen, ende so voorts, Dat sijne groote cranckheyt de teghenwoordicheyt van soo velen, niet langher heeft connen verdragen, ende dat het noodich gheweest is, dat sy voortaan van hem afghehouden wierden: het welcke oock met grooter droefheyt gheschiedde.

Ende sijne sieckte meer *ende* meer toenemende, heeft des dijsendaechs, den 19. Junij, ons sijne Mededienaren, met vele woorden gerecommandeert den welstant: ende het voorstaen der Gemeynthen: ende vele schoone vermaningen ghedaen, tot dien eynde streckende.

Ende des Donderdaechs, den achsten dach syner sieckten, des morghens voor de Predicatie, so begonste hy als eenen oorlof aen ons te nemen, *ende* aen sijne lieue Huysvrouwe, ende gantsche Huysghesin, *ende* sommige Broeders meer die daer teghenwoordich waren, met omhelsinghe *ende* vele tranen van allen sijden, ende beual ons wederom den opsicht der Gemeynthe noch meer als te voren, met grooten ernste *ende* innerlicke beweeghinghe, ghebruyckende by nae de selue

wijse *ende* woorden die Paulus gebruycte Acto. 20. doe hy oorlof nam *aen* de Opsienders *ende* Ouderlingen der Gemeynthe van Ephesen: *Ende* seechende ons allen die daer teghenwoordich waren, ons sijne Mededienaren *van* Godt door Jesum Christum toewenshende alsulcke gauen, als tot opbouwinghe syner Gemeynthen noodich zijn: *ende* voorts syner lieuer Huysvrouwen *ende* den anderen, sulckes als hy gheuoelde een yder na zijnen graet *ende* beroepinghe te behoeuen. *Ende* verliet ons also, met begeerte, dat in de gemeyne gebeden der aenstaende Predicatie doch vlietelijck voor hem soude ghebeden worden: Ooc *aen* my Joh. Cub. begheerende dat ick nae den middach wederom by hem comen soude.

Ende so ick nv het selue dede na sijn begheerte soo gaf hy my te kennen, dat hy zijn Testament *ende* wtersten wille (waer van wy noch meer te voren ghesproken hadden) begheerde te laten schrijven. Het welcke ick ooc na sijnen versoecke, wt sijnen monde gheschreuen hebbe. *Ende* dewijle daer in, een goet getuyghenisse syner volstandicheydt *ende* Christelijcker vrijmoedicheydt ghespeurt wort, soo hebben wy oock goet gheuonden, het beghintsel des hier by te voeghen van woerde te woerde, ghelijc als volcht.

* In den name des Heeren Amen.

[Ick Joris Wybo]

Ick Joris Wybo geboren van Putthem in Vlaenderen, oudt ses *ende* veertich Jaren of daer ontrent, nv cranck te bedde liggheende, nochtans mijn memorie *ende* verstant door Godes genade noch wel hebbende: *ende* aenmerckende dat allen menschen geset is eens te steruen, *ende* dat de vre des

doots onseker is, Soo make ick dit teghenwoordich mijn Testament ende wtersten wille, inder manieren hier navolghende.

Al voren so betuyghe ick, dat ick eenuoudelijck (volghende mijne beroepinge in den dienst des woorts) met goede conscientie allesins ghearbeyt hebbe te wandelen na mijn simpel ende arm vermoghen, *ende* mijn eyghen eere noch nutticheyt niet ghesocht en hebbe: maer alleen de eere Godes, *ende* de heerlijkheyt sijns Soons Jesu Christi, *ende* de opbouwinghe syner heyligher Gemeynte, ende der sielen salicheyt. Ende kenne my onbeschuldich van alle de lasteringen ende valsche beschuldigen die van den Wederdooperen ofte eenighe andere ouer mijnen persoon ende mijnen dienst hier in dese ofte andere Ghemeynten gheschiet zijn. Ende daer beneuen soo verclare ick oock, dat het de rechte waerheydt ende heylsame leere is die ick voorghestaen ende ghepredickt hebbe in de Ghemeynten Jesu Christi. Vermanende ende biddende alle Christen broederen ende Susteren, dat sy daer by willen bliuen totten laetsten toe, ghelijck ick daer in begheere te leuen ende te steruen. Ende der haluen soo beuele ick Gode mijne siele, als sy van mijnen lichaem versheyden sal: ende mijn lichaem der aerden: op een seker *ende* vaste hope der heerlijkker verrijsenisse, in den daghe onses Heeren Jesu Christi.

Ende aengaende sulcke goederen, als ic, &c.

Dit selue zijn Testament aldus met benoeminghe der Ouersienders ende ghetuyghen na zijnen vstersten vville geschreuen zijnde, so heeft hy het met zijn eyghen hand onderteekent: zijn laetste schrift daer onder schrijuende, namelijk dese vvoorden.

***Georgivs Wybotivs
Verbi Minister.***

Ende daer na, hy meer ende meer cranck wordende, en heeft (so langhe hy zijn verstant hadde) niet afghehouden van sijne lieue Huysvrouwe, sijn Suster met haren Man, *ende* ons allen die by hem waren, vriendelijcken te troosten wt des Heeren woort, *ende* tot onsen schuldigen plicht liefde, eendrachticheyt, *ende* alle Godsalicheyt te vermanen: Sijn leerampt *ende* vermaenampt het welcke hem van Godt opgheleyt was, also met allen vliet wtuoerende, soo langhe het hem immers moghelijck gheweest is, ghelijck een trouwe Dienaer Godts toebehoort: Ondertusschen oock onse gebeden begheerende, *ende* selue met ons biddende: begheerende oock verscheydenmael aen ons allen, dat wy doch goeden opsicht op sijn Huysvrouwe souden nemen.

Ende als nv op het laetst de swaricheydt der sieckte begonde zijn verstant *ende* memorie te benemen, soo hebben wy hem met geduerighen ghebeden den Heere beuolen, tot dat hy des Saterdaechs den 23. Junij, ontrent den middach, in den Heere ontslapen is, in onser veler tegenwoordicheyt, die met grooter droefheyte *ende* vele tranen ghesien hebben, dat de Ghemeynte des

Heeren om harer sonden wille, van sulck eenen vromen Herder, is berooft gheworden.

Ende des Sondaechs den 24. Junij, wert hy des na middaechs met een Predicatie, wt den Lof-sanck Symeonis ghedaen, in de teghenwoordicheyt der Ghemeynte, met oueruloedighe beweeninge der seluer, Christelijcker wijze, in de Nederduytsche Kercke te Londen begrauen: Alwaer hy (zijn siele nv van den doot doorghegaen sijnde in het leuen) oock nae den lichame, verwacht den Salichmaker Jesum Christum, die het selue vernederde lichaem veranderen sal, dat het ghelijckformich werde sijnen Heerlijcken lichame.

DIt alles lieue Broeders, hebben vvy V. L. cortelijck vvillen te kennen geuen, op dat ghy (na de vermaninghe des Apostels totten Hebreen) uvven voorganger ghedencket, die v so vromelijck het vvoort Godes ghepredict heeft: ende op dat ghy moecht vveten die vvtcoemste syner vvandelinghe, ende also zijn ghelooue na volghet: tot eere des naems Godes, tot syner Gemeynten stichtinghe, ende tot uvver sielen salicheydt, Door Iesum Christum, Amen.

C Hier na volgen de Epitaphien, tot gedachtenisse *Georgij Wibotij ghemaect.*

In Demortvvm**D. Georgivm Wybotivm, svvm dum viueret, in Ecclesia Belgio-germanica Loninensi Symmystam, G. Wingius.**

DVm Wibo teneros ex more Georgius ornat
 Litterulis pueros & pietate simul,
 Haereticus mox sacrificis censoribus audit,
 Igneque mulctandum non nisi crimen habet.
 Clauditur hinc arcto vexandus carcere, & intra
 Saepe animum, expectans extima quaeque, gemit.
 Eximit angores hos tandem Academia, messes
 Vt quasdam studijs posset habere bonis:
 Nam iuuenem seruari annis melioribus, vsum
 Posse aliquem esse, necis commoda nulla suae.
 Faucibus ereprus grauium hac ratione luporum,
 Mox Christi abiectum promptus ouile subit.
 Hic nec opes quaerit, nec inutilis otia captat,
 Alterius, nec iners, parta labore vorat.
 Sedulus at studijs totum se consecrat almis,
 Assidua versans Biblia sacra manu.
 Talibus vt armis instructus (nempe γιόζγòς)
 in Domini messem commodus esse queat.
 Hondiscotanis quam primúm colligit arnis.
 Deinde Antvverpiaca nobilí in vrbe diu:
 Vndique maturas per mille pericula fruges
 Conuerrens, implet horrea opaca Dei.
 Nec minus & pastor per pascua ducit amēna
 Quas Christus suso est sanguine nactus oueç.
 His simul errores tetros & dogmata prorsus
 Impia, quae fidei praeripere locum

Commonstrans, atque euellens aconita Papalis
 Fundi, cum toto semine nequitiae)
 Pabula depromit certam allatura salutem,
 Haec, modó sit, fidei qui terere ore velit.
 Haec non é sensis hominum, aut dictata Sophorum
 Quae sunt, aut magnae quae posuere scholae,
 Eruta sed cultis ex παντοχζαίόζος hortis,
 Solaque quae indicio Biblica scripta notarit.
 Impiger haec tractat, labor illi hic ponitur omnis,
 In his mirando lingua diserta modo est.
 Verúm hisce Satan studijs dum obsistit iniquis,
 Et metuit, regno ne cadat ipse suo,
 Pellitur en, patriae & longé semotus ab oris
 Palantes sequitur pastor amatus oues.
 Venit & Anglorum, post Phrysa climata, regnum
 Visere, vbi é multis sciuit adesse suos.
 Ac legitur Belgo-germana á plebe Minister
 Londini, ossicium cumque duobus agat.
 Hic vbi septenos doctrinae expleuerat annos,
 (Qua eloquij docta plurimus arte fuit)
 Inuida dirumpens praematuri Atropos aeui
 Stamina, eum mortis soluere iura iubet.
 Atque ita currentes exul quos egerat annos
 Terminat, & placido fine beatus obit.
 At pater, imperium est cui rebus in orbe gerendis,
 Quique nihil iusta non ratione facis,
 Da tua, praecipiti dum fidos morte Ministros.
 E medi o tollis, cernere iudicia.
 Nam quia conuersis Pastores mittere frugi
 Promittis, iuxta & qui tibi cor placeant,
 Prae properé hos dum subducis, quid id esse reuincis
 Quám quód vindictae sit grauis ira tuae:

Et tamen esse aliquam in terris Ecclesiam, ad vsque
Extremos mundi quae sit itura dies
Vis, & quod Dominum te messis, Filius omnes
Vult orent, mittas in sata creta viros:
Hinc Pater, o faciem à vitijs, quibus vndique pressi
Cingimur, auertas conciliate tuam.
Nec meritis aut redde vicem, aut vel nos furor aequa
Lance premat, nostris at miserescere malis.
Culta laborantes mittas & in arua colonos
Mensis qui cogant emolumenta tuae.
Quò sic, erecta est vbi nunc Ecclesia, florens
Succedat, studijs continué aucta pijs.
Quaeq; Papa errorum densis est mersa tenebris
Emergat, verbi luce beata tui.
Atque diu vt Christi praeduro paruit hosti
Subiuga, nunc Christi fiat ouile probum.